

ICAP GROUP

YOUR TRUSTED PARTNER

**ΜΕΛΕΤΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΖΗΜΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΗΣ
ΕΣΤΙΑΣΗΣ ΤΟ 2020 ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΓΙΑ ΤΟ 2021**

**ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ**

Αθήνα 12/11/2021

ICAP SA 2021. All rights reserved

Σκοπός της μελέτης

1. Εκτίμηση της μείωσης τζίρου για το 2020 και πρόβλεψη για το 2021 που έχουν υποστεί οι πολύ μικρές επιχειρήσεις του κλάδου εστίασης
2. Εκτίμηση της πολ/στικής επίδρασης της Εστίασης στην οικονομία της περιφέρειας Αττικής και συνεισφορά της στην απασχόληση
3. Παρουσίαση αποτελεσμάτων πρωτογενούς έρευνας σε επιχειρήσεις στον κλάδο της Εστίασης
4. Συμπεράσματα, βασικά προβλήματα και ανησυχίες των επιχειρήσεων στον κλάδο της Εστίασης
5. Προτάσεις επιχειρηματιών Εστίασης για νέα μέτρα

Η έκθεση πραγματοποιήθηκε χρησιμοποιώντας στοιχεία από:

- πρωτογενή έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε σημαντικό δείγμα επιχειρήσεων του νομού Αττικής
- διάφορες πηγές όπως Ελ.Στατ, Eurostat, ICAP DATABANK, Επαγγελματικό Επιμελητήριο Αθηνών.

Η γεωγραφική ζώνη του νομού Αττικής εντός της οποίας πραγματοποιήθηκε η εκτίμηση των μεγεθών και η ανάλυση των οικονομικών εξελίξεων είναι η περιοχή της Αττικής που υπάγεται στο ΕΕΑ δηλαδή οι Περιφερειακές ενότητες Κεντρικού τομέα Αθηνών, Βόρειου τομέα Αθηνών, Δυτικού τομέα Αθηνών, Νότιου τομέα Αθηνών, Ανατολικής Αττικής (πλην Λαυρίου).

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα

- Οικονομικό προφίλ του κλάδου της Εστίασης
- Εκτίμηση της πολ/στικής επίδρασης της Εστίασης στην οικονομία και συνεισφορά της στην απασχόληση
- Εκτίμηση της οικονομικής ζημιάς (μείωση τζίρου) για το 2020 και πρόβλεψη για το 2021
- Αποτελέσματα της έρευνας στις επιχειρήσεις του κλάδου της Εστίασης
- Συμπεράσματα, βασικά προβλήματα, ανησυχίες και προτάσεις των επιχειρηματιών εστίασης για νέα μέτρα

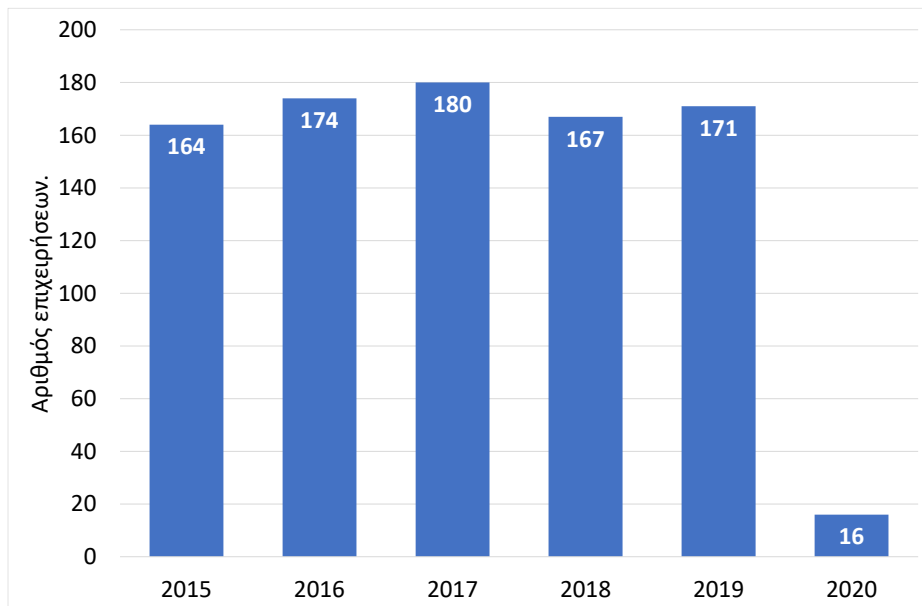
Οικονομικό προφίλ του κλάδου της Εστίασης

Μεθοδολογικό σημείωμα για το Οικονομικό προφίλ του κλάδου

- Για την παρακολούθηση της εξέλιξης του κλάδου της Εστίασης στην γεωγραφική περιοχή της Αττικής που υπάγεται στο ΕΕΑ (Περιφερειακές ενότητες Κεντρικού τομέα, Βόρειου τομέα Αθηνών, Δυτικού τομέα Αθηνών, Νότιου τομέα Αθηνών, Ανατολικής Αττικής (πλην Λαυρεωτικής) και επιπλέον δήμων Φυλής και Κορυδαλλού, χρησιμοποιήθηκαν οικονομικά στοιχεία από την ICAP DATABANK. Ειδικότερα αντλήθηκαν στοιχεία επιχειρήσεων νομικής μορφής ΑΕ, ΕΠΕ και ΙΚΕ με δημοσιευμένα οικονομικά στοιχεία σε ένα ή περισσότερα έτη της περιόδου 2015-2019 και όσες είχαν δημοσιεύσει για το 2020 μέχρι την περίοδο εκπόνησης της μελέτης. Βάσει του δείγματος αυτού που είναι σχεδόν απογραφικό για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις και αντιπροσωπευτικό για τις μικρές και πολύ μικρές παρουσιάζονται τα βασικά οικονομικά μεγέθη των επιλεγμένων κλάδων. Ειδικά για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις η παρουσίαση των μεγεθών αυτών που δημοσιεύουν οικονομικά στοιχεία δίδει μια εικόνα της χρηματοοικονομικής κατάστασης και των υπολοίπων επιχειρήσεων της κατηγορίας αυτής που δεν υποχρεούνται σε δημοσίευση οικονομικών στοιχείων .
- Ο κλάδος της Εστίασης και τα οικονομικά του μεγέθη παρουσιάζονται ανά μέγεθος επιχειρήσεων βάσει της ταξινόμησης της Ε.Ε (Πολύ μικρές, Μικρές, Μεσαίες, Μεγάλες) ώστε να υπάρχει η δυνατότητα συγκρίσεων των μεγεθών της κάθε κατηγορίας μεγέθους.
- Η απασχόληση που ελήφθη υπόψιν ως βασικό κριτήριο ταξινόμησης των επιχειρήσεων σε μεγέθη είναι η πλέον πρόσφατη διαθέσιμη στην ICAP DATABANK.
- Λόγω του μικρού αριθμού των επιχειρήσεων με δημοσιευμένα οικονομικά στοιχεία το 2020 η ανάλυση που ακολουθεί αφορά την περίοδο 2015-2019, ενώ τα στοιχεία του 2020 παρουσιάζονται για πληροφοριακούς μόνο λόγους καθότι δεν είναι συγκρίσιμα με τα προηγούμενα έτη.

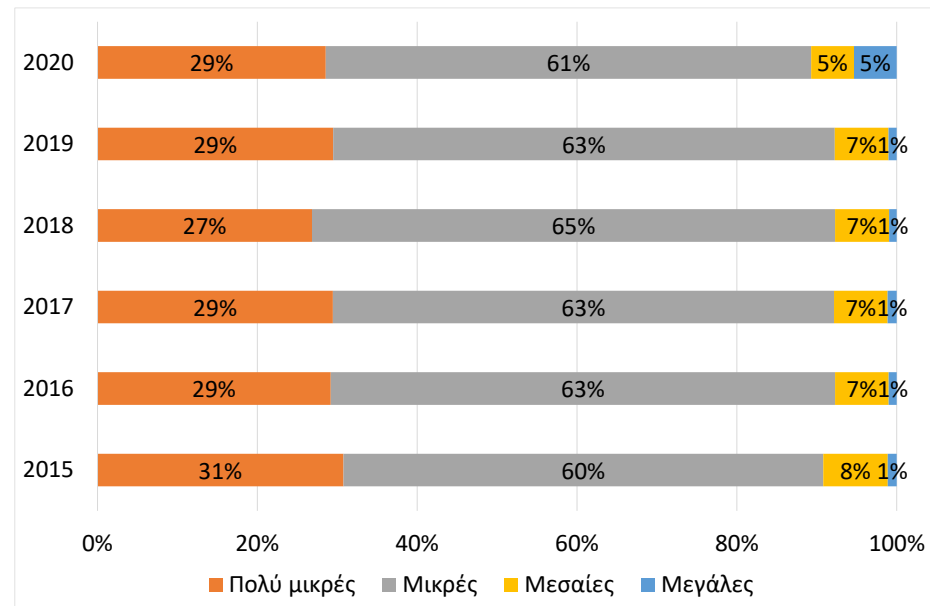
Οικονομικό προφίλ κλάδου εστίασης

Αριθμός πολύ μικρών επιχειρήσεων εστίασης 2015-2019

Πηγή: ICAP

Μερίδια επιχειρήσεων εστίασης ανά τάξη μεγέθους

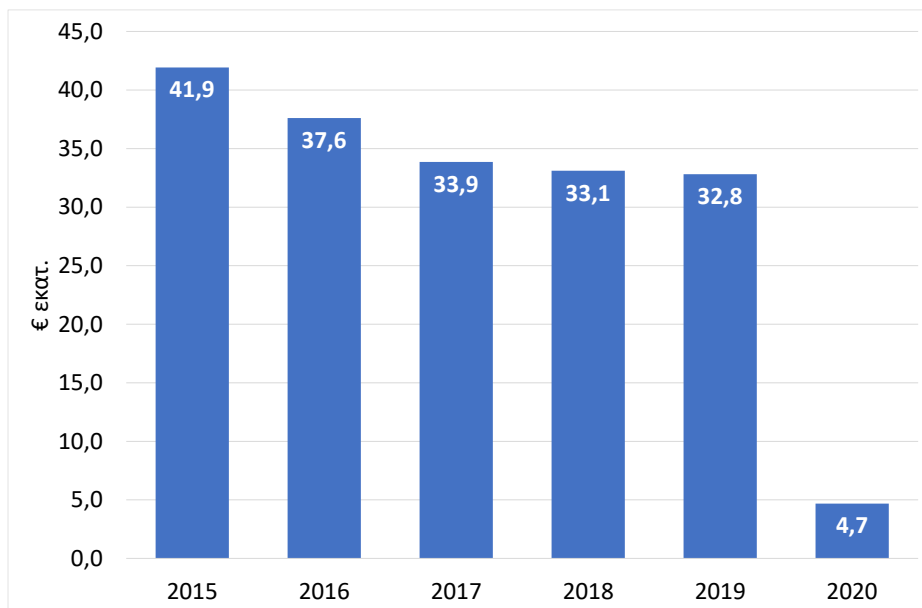

Πηγή: ICAP

- Οι πολύ μικρές επιχειρήσεις εστίασης με δημοσιευμένα στοιχεία ανήλθαν το 2019 σε 171 επιχειρήσεις, ενώ ο αριθμός τους κυμαίνεται με μικρές διακυμάνσεις στα ίδια επίπεδα κατά την περίοδο 2015-2019.
- Όπως διαπιστώνεται από την ανάλυση των μεριδίων οι πολύ μικρές επιχειρήσεις καλύπτουν περίπου το 30% των συνολικών επιχειρήσεων του κλάδου, ενώ οι μικρές επιχειρήσεις κυριαρχούν στον κλάδο καλύπτοντας το μεγαλύτερο μερίδιο των επιχειρήσεων άνω του 60%.

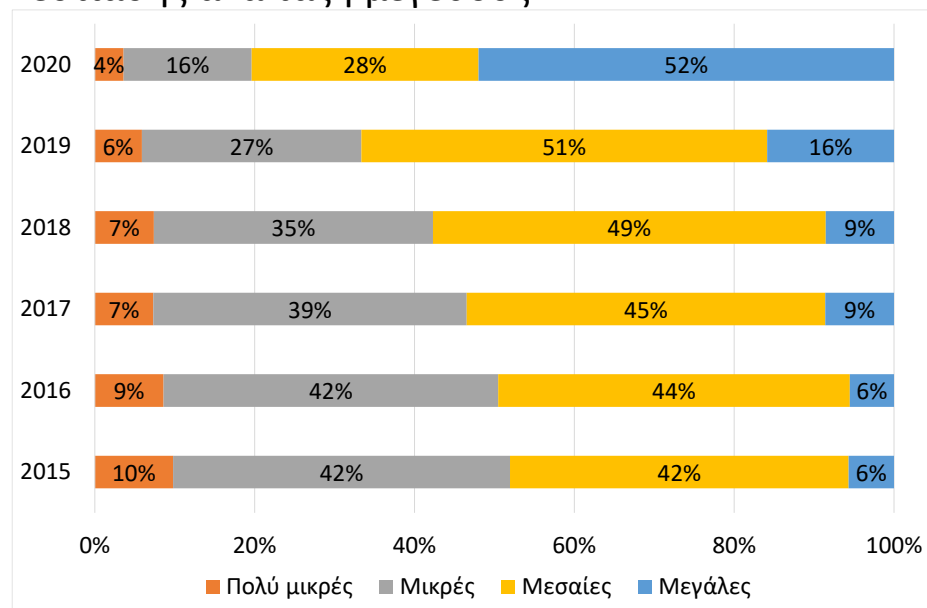
Ενεργητικό επιχειρήσεων κλάδου εστίασης

Ενεργητικό πολύ μικρών επιχειρήσεων εστίασης 2015-2019

Πηγή: ICAP

Μερίδια στο συνολικό ενεργητικό των επιχειρήσεων εστίασης ανά τάξη μεγέθους

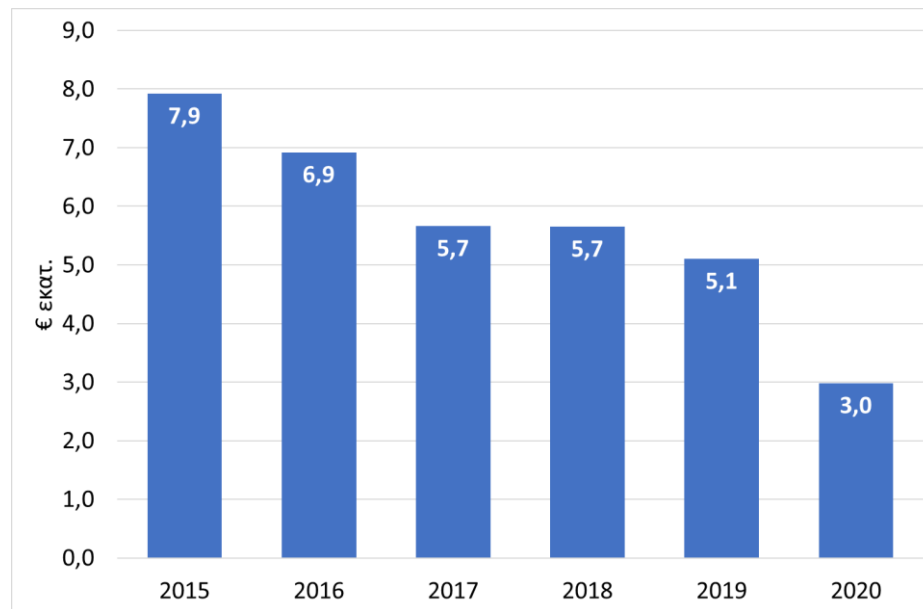

Πηγή: ICAP

- Το ενεργητικό των πολύ μικρών επιχειρήσεων σταθεροποιήθηκε στα €33 εκατ. μετά την έξοδο από τον κλάδο ορισμένων επιχειρήσεων την διετία 2015-2016.
- Το μερίδιο των πολύ μικρών επιχειρήσεων στο συνολικό ενεργητικό κυμαίνεται τα τελευταία χρόνια στο 6%-7% του συνόλου. Το 2019 οι μικρές επιχειρήσεις κάλυψαν το 27% του συνόλου, ενώ το μερίδιο των μεσαίων ανήλθε σε 51% και των μεγάλων στο 16% του συνόλου.

Ίδια κεφάλαια επιχειρήσεων κλάδου εστίασης

Ίδια κεφάλαια πολύ μικρών επιχειρήσεων εστίασης 2015-2019

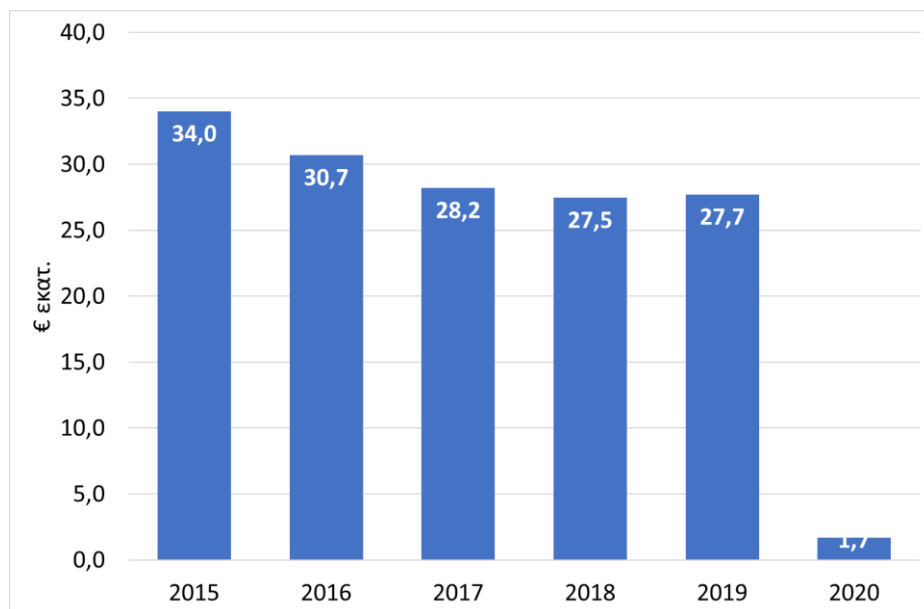

Πηγή: ICAP

- Τα ίδια κεφάλαια των πολύ μικρών επιχειρήσεων παρουσιάζει καθοδική πορεία καθ' όλη την περίοδο αναφοράς. Ειδικότερα, τα ίδια κεφάλαια των πολύ μικρών επιχειρήσεων σταθεροποιήθηκε στα €5,7 εκατ. τη διετία 2017-2018, ενώ το επόμενο έτος σημείωσε περαιτέρω μείωση κατά 9,7%.
- Λόγω συσσωρευμένων ζημιών παρελθόντων ετών τα ίδια κεφάλαια των μεγάλων επιχειρήσεων εμφανίζονται αρνητικά τα έτη 2015-2018, ενώ το 2019 φτάνουν τα €4,4 εκατ. Αρνητικές τιμές εμφανίζουν και τα ίδια κεφάλαια των μικρών επιχειρήσεων τη διετία 2018-2019, φτάνοντας το 2019 τα € -11,7 εκατ. Αντίθετα οι μεσαίες επιχειρήσεις του κλάδου παρουσιάζουν καλύτερες επιδόσεις με τα ίδια κεφάλαια το 2019 να ανέρχονται σε €61

Υποχρεώσεις επιχειρήσεων κλάδου εστίασης

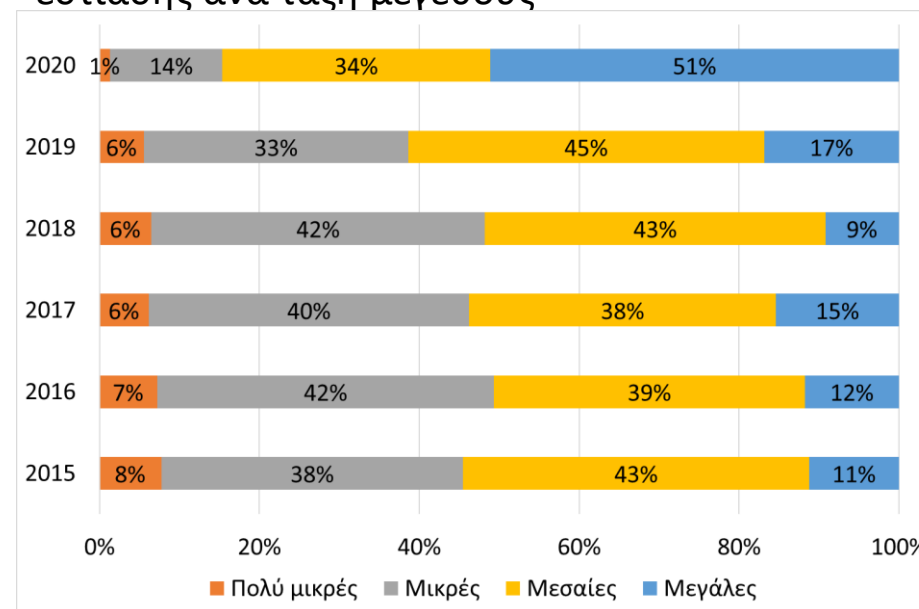
Υποχρεώσεις πολύ μικρών επιχειρήσεων εστίασης 2015-2019

Πηγή: ICAP

- Οι συνολικές υποχρεώσεις των πολύ μικρών επιχειρήσεων του κλάδου εστίασης περιορίστηκαν την τετραετία 2015-2018 (6,8% κατά ΜΟ), ενώ το 2019 σημείωσαν οριακή αύξηση (κατά 0,9%) φτάνοντας τα €27,7 εκατ.
- Το μερίδιο των πολύ μικρών επιχειρήσεων στο συνολικό ύψος των υποχρεώσεων κυμαίνεται τη τελευταία τριετία στο 6% του συνόλου. Το 2019 οι μικρές επιχειρήσεις κάλυψαν το 33% του συνόλου, ενώ το μερίδιο των μεσαίων ανήλθε σε 45% και των μεγάλων στο 17% του συνόλου.
- Οι υποχρεώσεις των μεγάλων επιχειρήσεων το 2019 αυξήθηκαν κατά 116,4% συγκριτικά με το προηγούμενο έτος φτάνοντας τα €84 εκατ. Οι συνολικές υποχρεώσεις των μεσαίων επιχειρήσεων διαχρονικά κυμαίνονται σε υψηλότερα επίπεδα, φτάνοντας το 2019 σε €221,7 εκατ.

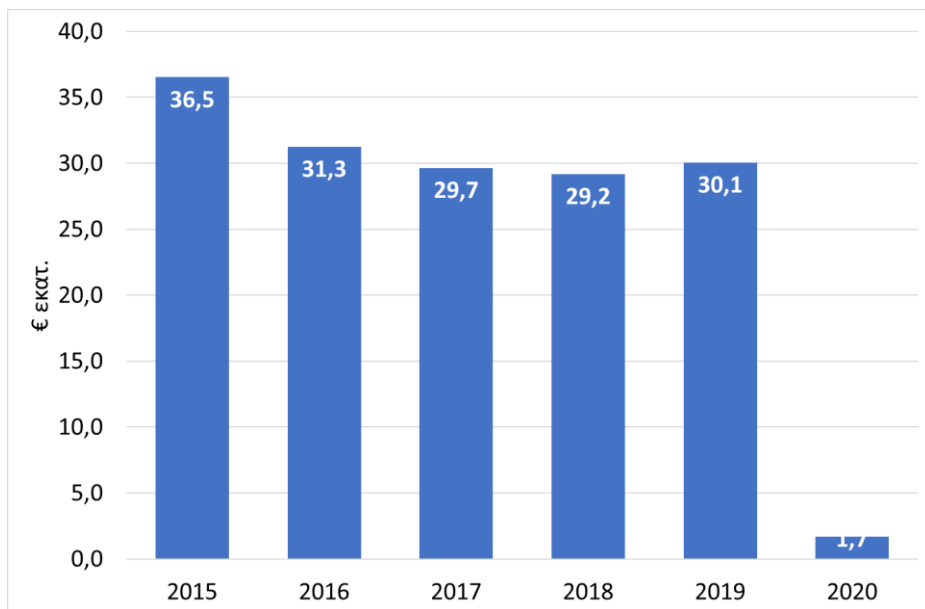
Μερίδια στις συνολικές υποχρεώσεις των επιχειρήσεων εστίασης ανά τάξη μεγέθους

Πηγή: ICAP

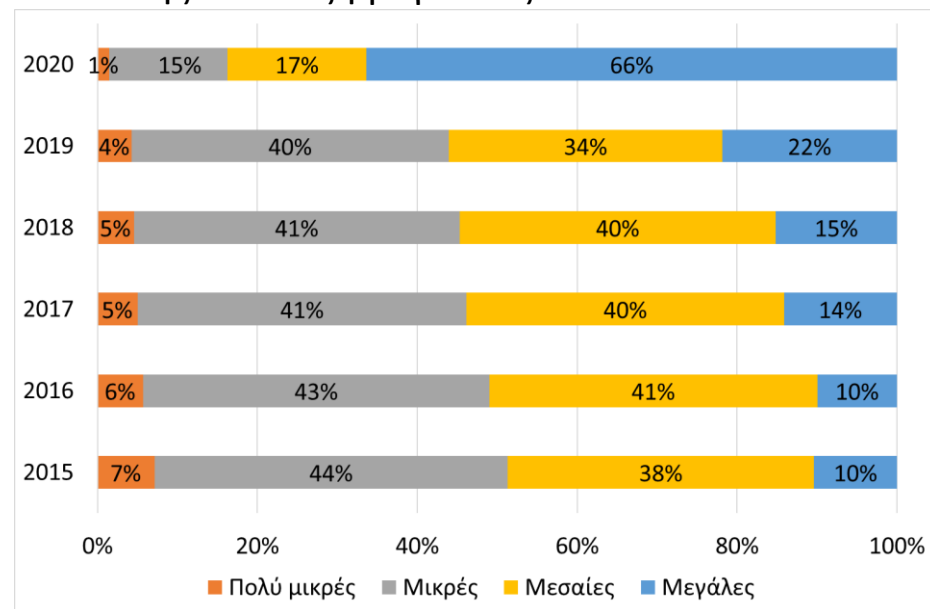
Πωλήσεις επιχειρήσεων κλάδου εστίασης

Πωλήσεις πολύ μικρών επιχειρήσεων εστίασης 2015-2019

Πηγή: ICAP

Μερίδια στις συνολικές πωλήσεις των επιχειρήσεων εστίασης ανά τάξη μεγέθους

Πηγή: ICAP

- Ο κύκλος εργασιών των πολύ μικρών επιχειρήσεων του κλάδου εστίασης παρουσιάζει καθοδική πορεία τα έτη 2015-2018 αν και με μειούμενο ρυθμό, ενώ το 2019 φτάνει τα €30,1 εκατ., σημειώνοντας αύξηση κατά 3% συγκριτικά με το προηγούμενο έτος.
- Τα έτη 2016-2018 οι μικρές επιχειρήσεις και μεσαίες επιχειρήσεις συμμετέχουν με ποσοστό περίπου 40% στις συνολικές πωλήσεις των επιχειρήσεων του κλάδου εστίασης. Το 2019 το μερίδιο των μικρών ανέρχεται στο 40% του συνόλου των πωλήσεων και των μεσαίων στο 34% του συνόλου. Ακολουθούν οι μεγάλες με μερίδιο 22% και οι πολύ μικρές με μερίδιο μόλις 4%.

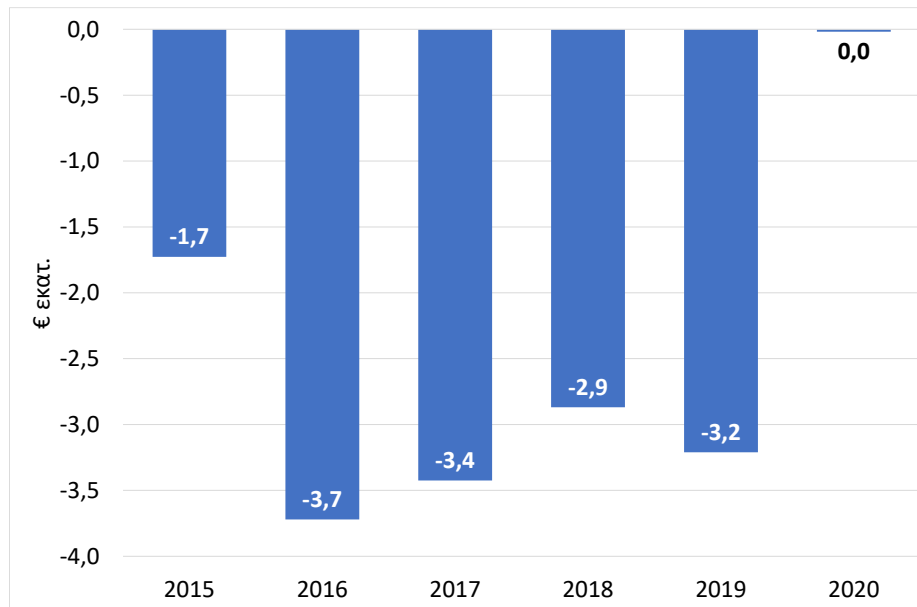
Πωλήσεις επιχειρήσεων κλάδου εστίασης

Διαφορετική εικόνα παρουσιάζουν οι πωλήσεις των λοιπών επιχειρήσεων βάσει μεγέθους. Ειδικότερα:

- Οι πωλήσεις των μεγάλων επιχειρήσεων καθ' όλη την περίοδο αναφοράς παρουσιάζουν σταδιακή αύξηση, η οποία το 2019 ανέρχεται σε 58,4% (με τις συνολικές πωλήσεις να ανέρχονται σε €154,3 εκατ.). Από τις εξεταζόμενες επιχειρήσεις, η «ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ ΕΛΛΕΣΤΙΑ Α.Ε.» που εδρεύει στον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών "Ελ. Βενιζέλος" σημείωσε αύξηση στις πωλήσεις της το 2019 κατά 269% συγκριτικά με το προηγούμενο έτος. Επιπλέον θα πρέπει να σημειωθεί ότι λόγω μη δημοσίευσης οικονομικών στοιχείων από την εταιρεία «ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΦΕ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.Ε.» (με τζίρο περίπου € 15 εκατ.) από το 2018 και μετά, είναι δυνατόν τα στοιχεία για τα έτη αυτά να μεταβληθούν.
- Οι μεσαίες επιχειρήσεις σημείωσαν αύξηση στις πωλήσεις τους τα έτη 2015-2018 (9,1% κατά ΜΟ), ενώ το 2019 σημείωσαν μικρή υποχώρηση κατά 4,9% φτάνοντας τα €241,5 εκατ.
- Σταδιακή αύξηση παρουσιάζουν οι πωλήσεις των μικρών επιχειρήσεων κατά την περίοδο αναφοράς. Το 2019 οι πωλήσεις των εξεταζόμενων μικρών επιχειρήσεων ανήλθαν σε €280,4 εκατ. σημειώνοντας αύξηση κατά 7,1% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

EBITDA επιχειρήσεων κλάδου εστίασης

EBITDA πολύ μικρών επιχειρήσεων εστίασης 2015-2019

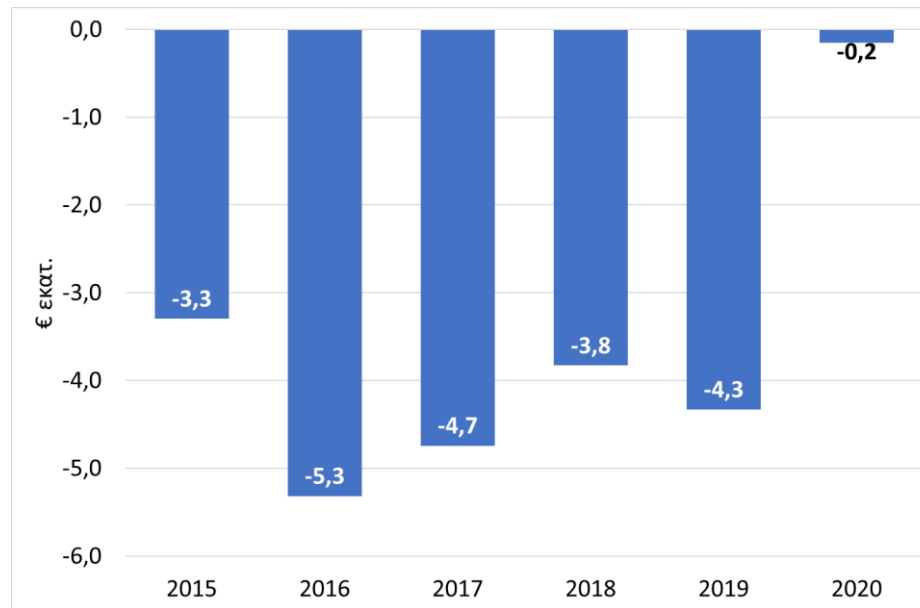

Πηγή: ICAP

- Τα προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων αποτελέσματα των πολύ μικρών επιχειρήσεων του κλάδου εστίασης κυμαίνονται σε αρνητικά επίπεδα καθ' όλη τη περίοδο αναφοράς. Μετά τη μικρή υποχώρηση των απωλειών που παρουσιάστηκε τη διετία 2017-2018, το 2019 το EBITDA έφτασε τα € -3,2 εκατ.
- Αντίθετα, το EBITDA των μεγάλων επιχειρήσεων σημείωσε σταδιακή αύξηση κατά τη διάρκεια των ετών 2015-2019. Στις μικρές επιχειρήσεις το EBITDA διαμορφώθηκε σε αρνητικά επίπεδα τα έτη 2015-2018, ενώ το 2019 έφτασε τα €7,3 εκατ.

Κέρδη προ φόρων επιχειρήσεων κλάδου εστίασης

Κέρδη προ φόρων πολύ μικρών επιχειρήσεων εστίασης 2015-2019

Πηγή: ICAP

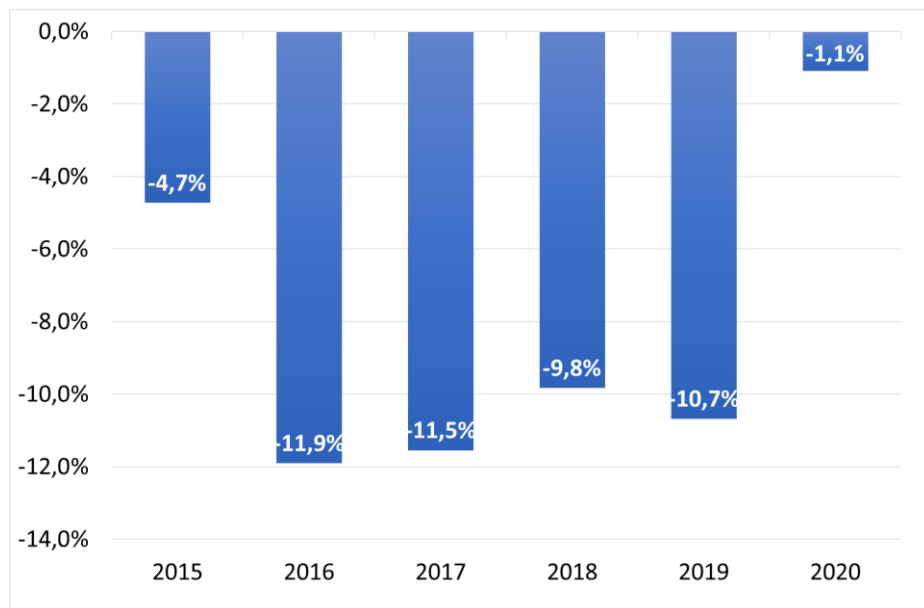
- Οι πολύ μικρές επιχειρήσεις του κλάδου εστίασης είναι ζημιογόνες καθ' όλη την περίοδο αναφοράς, με τις μεγαλύτερες ζημιές να σημειώνονται το 2016. Την επόμενη διετία παρουσιάστηκε σταδιακή υποχώρηση των ζημιών, ενώ το 2019 σημειώθηκε εκ νέου επιδείνωση των αποτελεσμάτων προ φόρων με τις ζημιές να φτάνουν τα €4,3 εκατ.

Κέρδη προ φόρων επιχειρήσεων κλάδου εστίασης

- Οι μεγάλες επιχειρήσεις ήταν ζημιογόνες τη τριετία 2015-2017, ενώ την επόμενη διετία σημείωσαν κέρδη. Ειδικότερα το 2019 τα κέρδη προ φόρων των μεγάλων επιχειρήσεων ανήλθαν σε €4,4 εκατ. Αξίζει να σημειωθεί ότι η εταιρεία «ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΦΕ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.Ε.» ήταν ζημιογόνος κατά το διάστημα 2015-2017, ενώ για την επόμενη διετία όπως προαναφέρθηκε δεν έχει δημοσιεύσει στοιχεία.
- Οι μεσαίες επιχειρήσεις του κλάδου εστίασης μετά τα αρνητικά αποτελέσματα προ φόρων που σημείωσαν το έτος 2015, την επόμενη τετραετία 2016-2019 ήταν κερδοφόρες με τα κέρδη προ φόρων το 2019 να φτάνουν τα €11,4 εκατ.
- Οι μικρές επιχειρήσεις είναι ζημιογόνες καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο, με τις μεγαλύτερες απώλειες να σημειώνονται το 2018 οπότε οι ζημιές έφτασαν τα €16,3 εκατ. Το επόμενο έτος οι ζημιές των εξεταζόμενων μικρών επιχειρήσεων περιορίστηκαν περίπου κατά 91% και έφτασαν τα €-1,5 εκατ.

Δείκτες κερδοφορίας επιχειρήσεων κλάδου εστίασης

Περιθώριο EBITDA πολύ μικρών επιχειρήσεων εστίασης 2015-2019

Πηγή: ICAP

Το περιθώριο EBITDA των πολύ μικρών επιχειρήσεων διαμορφώνεται σε αρνητικά επίπεδα καθ' όλη την περίοδο αναφοράς, λόγω των αρνητικών επιδόσεων στα αποτελέσματα προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων. Το 2019 το περιθώριο EBITDA διαμορφώθηκε σε -10,7%.

Περιθώριο EBITDA μικρών, μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων εστίασης 2015-2019

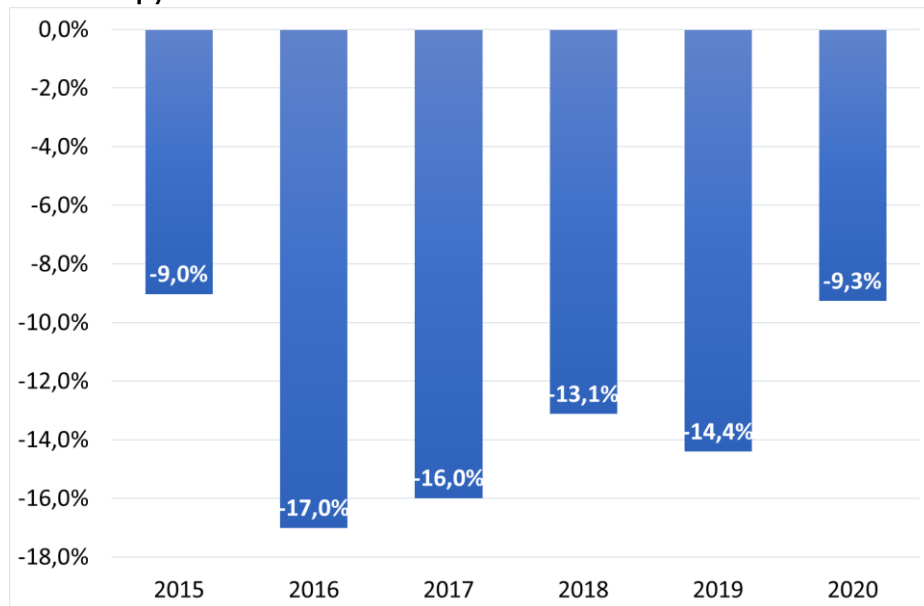
Περιθώριο EBITDA %	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Μικρές	1,0%	-3,3%	-2,4%	-2,9%	2,6%	1,3%
Μεσαίες	4,9%	11,9%	9,5%	13,2%	14,2%	0,3%
Μεγάλες	5,3%	6,9%	6,0%	6,1%	13,2%	6,3%

Πηγή: ICAP

- Αν και οι μικρές επιχειρήσεις αύξησαν τις πωλήσεις τους την περίοδο 2015-2019, ωστόσο τα αρνητικά αποτελέσματα προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων τα έτη 2016-2018 επίδρασαν αρνητικά στο δείκτη περιθωρίου EBITDA. Το 2019 η αύξηση στα κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων είχε θετικό αντίκτυπο στη τιμή του δείκτη, ο οποίος διαμορφώθηκε σε 2,6%.
- Οι μεσαίες επιχειρήσεις εμφανίζουν διαχρονικά τις καλύτερες επιδόσεις στην κερδοφορία τους όπως αυτή μεταφράζεται με το δείκτη περιθωρίου EBITDA, ο οποίος το 2019 έφτασε το 14,2%.
- Το 2019 η μεγάλη αύξηση του δείκτη περιθωρίου EBITDA των μεγάλων επιχειρήσεων οφείλεται κυρίως στην μεγάλη αύξηση των κερδών προ φόρων τόκων & αποσβέσεων.

Δείκτες κερδοφορίας επιχειρήσεων κλάδου εστίασης

Περιθώριο κέρδους προ φόρων πολύ μικρών επιχειρήσεων εστίασης 2015-2019

Πηγή: ICAP

Οι ζημιές που σημείωσαν οι πολύ μικρές επιχειρήσεις τα έτη 2015-2019, επηρέασαν το δείκτη περιθωρίου κέρδους προ φόρων, ο οποίος διαμορφώνεται σε αρνητικά επίπεδα. Το 2019 το περιθώριο κέρδους προ φόρων διαμορφώθηκε σε -14,4% .

Περιθώριο κέρδους προ φόρων μικρών, μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων εστίασης 2015-2019

Περιθώριο Κέρδους προ φόρων %	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Μικρές	-3,9%	-7,7%	-6,1%	-6,2%	-0,5%	-9,4%
Μεσαίες	-2,8%	5,0%	3,8%	5,4%	4,7%	-23,3%
Μεγάλες	-2,4%	-0,9%	-0,2%	1,2%	2,8%	-7,5%

Πηγή: ICAP

- Παρόμοια αρνητική εικόνα παρουσιάζουν και οι μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες ήταν ζημιογόνες καθ' όλη την περίοδο αναφοράς γεγονός που επίδρασε αρνητικά στο περιθώριο κέρδους προ φόρων. Ελαφρώς βελτιωμένη επίδοση, αλλά και πάλι αρνητική, εμφανίζουν το 2019 με το δείκτη περιθωρίου κέρδους προ φόρων να είναι οριακά αρνητικός (-0,5%).
- Οι μεσαίες επιχειρήσεις εμφανίζουν διαχρονικά καλύτερη εικόνα με το δείκτη κερδοφορίας προ φόρων να διαμορφώνεται στο 4,7% το 2019.
- Τη τελευταία διετία (2018-2019), ο δείκτης περιθωρίου κέρδους προ φόρων των μεγάλων επιχειρήσεων διαμορφώνεται σε θετικά επίπεδα λόγω των κερδών που σημειώθηκαν τις συγκεκριμένες οικονομικές χρήσεις.

Παράρτημα οικονομικών στοιχείων κλάδου εστίασης

Αριθμός επιχειρήσεων	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Πολύ μικρές	164	174	180	167	171	16
Μικρές	320	376	383	407	364	34
Μεσαίες	43	40	41	42	39	3
Μεγάλες	6	6	7	6	6	3
Σύνολο	533	596	611	622	580	56

Ίδια κεφάλαια (*)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Πολύ μικρές	7,9	6,9	5,7	5,7	5,1	3,0
Μικρές	14,9	4,2	-1,4	-20,0	-11,7	3,0
Μεσαίες	-8,6	27,1	32,4	39,8	61,0	-5,8
Μεγάλες	-25,0	-25,7	-30,4	-0,6	4,4	2,5
Σύνολο	-10,8	12,6	6,3	24,9	58,7	2,7

Πωλήσεις (*)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Πολύ μικρές	36,5	31,3	29,7	29,2	30,1	1,7
Μικρές	225,7	236,2	243,5	261,9	280,4	16,7
Μεσαίες	195,8	223,9	234,7	253,9	241,5	19,6
Μεγάλες	53,0	54,4	83,6	97,4	154,3	74,9
Σύνολο	511,0	545,7	591,5	642,4	706,3	113,0

Πηγή: ICAP

(*) τιμές σε εκατ. ευρώ

Ενεργητικό (*)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Πολύ μικρές	41,9	37,6	33,9	33,1	32,8	4,7
Μικρές	180,6	182,8	181,6	156,2	152,9	20,9
Μεσαίες	181,4	192,0	207,7	219,8	282,7	36,9
Μεγάλες	24,4	24,2	39,8	38,3	88,4	67,7
Σύνολο	428,4	436,6	463,0	447,4	556,8	130,2

Υποχρεώσεις (*)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Πολύ μικρές	34,0	30,7	28,2	27,5	27,7	1,7
Μικρές	165,7	178,5	183,0	176,2	164,6	17,9
Μεσαίες	190,1	165,0	175,3	180,0	221,7	42,7
Μεγάλες	49,3	49,9	70,2	38,8	84,0	65,2
Σύνολο	439,1	424,1	456,8	422,4	498,1	127,5

ΕΒΙΤΔΑ (*)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Πολύ μικρές	-1,7	-3,7	-3,4	-2,9	-3,2	0,0
Μικρές	2,2	-7,8	-6,0	-7,5	7,3	0,2
Μεσαίες	9,6	26,6	22,3	33,4	34,2	0,1
Μεγάλες	2,8	3,7	5,0	5,9	20,3	4,7
Σύνολο	12,9	18,9	17,9	29,0	58,6	5,0

Παράρτημα οικονομικών στοιχείων κλάδου εστίασης

Κέρδη προ φόρου (*)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Πολύ μικρές	-3,3	-5,3	-4,7	-3,8	-4,3	-0,2
Μικρές	-8,9	-18,3	-14,9	-16,3	-1,5	-1,6
Μεσαίες	-5,5	11,2	8,9	13,7	11,4	-4,6
Μεγάλες	-1,3	-0,5	-0,2	1,2	4,4	-5,6
Σύνολο	-18,9	-12,9	-10,9	-5,3	10,0	-11,9

(*) τιμές σε εκατ. ευρώ

Περιθώριο EBITDA %	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Πολύ μικρές	-4,7%	-11,9%	-11,5%	-9,8%	-10,7%	-1,1%
Μικρές	1,0%	-3,3%	-2,4%	-2,9%	2,6%	1,3%
Μεσαίες	4,9%	11,9%	9,5%	13,2%	14,2%	0,3%
Μεγάλες	5,3%	6,9%	6,0%	6,1%	13,2%	6,3%
Σύνολο	2,5%	3,5%	3,0%	4,5%	8,3%	4,4%

Περιθώριο Κέρδους προ φόρου %

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Πολύ μικρές	-9,0%	-17,0%	-16,0%	-13,1%	-14,4%	-9,3%
Μικρές	-3,9%	-7,7%	-6,1%	-6,2%	-0,5%	-9,4%
Μεσαίες	-2,8%	5,0%	3,8%	5,4%	4,7%	-23,3%
Μεγάλες	-2,4%	-0,9%	-0,2%	1,2%	2,8%	-7,5%
Σύνολο	-3,7%	-2,4%	-1,8%	-0,8%	1,4%	-10,6%

Πηγή: ICAP

Εκτίμηση της πολ/στικής επίδρασης της Εστίασης στην οικονομία και συνεισφορά της στην απασχόληση

Μεθοδολογικό σημείωμα για την εκτίμηση της συνεισφοράς και των διασυνδέσεων μεταξύ των κλάδων στην οικονομία

Η εκτίμηση της συνεισφοράς του κλάδου της Εστίασης πραγματοποιήθηκε με την χρήση του μεθοδολογικού πλαισίου της ανάλυσης Εισροών-Εκροών.

Η ανάλυση εισροών-εκροών (input-output analysis)

Ο πίνακας εισροών-εκροών είναι ένας από τους σπουδαιότερους πίνακες των Εθνικών Λογαριασμών, με μεγάλη αναλυτική σημασία που περιγράφει τις οικονομικές δραστηριότητες μιας χώρας και την αλληλεπίδραση μεταξύ τους. Η ανάλυση εισροών-εκροών περιγράφει τις διακλαδικές σχέσεις (αλληλεξαρτήσεις) των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας μιας οικονομίας και ποσοτικοποιεί τις σχέσεις μεταξύ των εισροών και των εκροών του οικονομικού συστήματος, δηλαδή την κατανομή του προϊόντος του κλάδου της Εστίασης στις οικονομικές χρήσεις του συστήματος. Η ανάλυση εισροών – εκροών θεμελιώθηκε με τις εργασίες του καθηγητή W.W. Leontief και έχει πολλές εφαρμογές στην οικονομική ανάλυση. Ο πίνακας εισροών-εκροών διαιρείται σε τρία τμήματα. Το τμήμα ενδιάμεσης ανάλωσης, το τμήμα αρχικών εισροών και το τμήμα τελικής ζήτησης. Το τμήμα ενδιάμεσης ανάλωσης περιγράφει σε χρηματικές μονάδες τις συναλλαγές μεταξύ των διαφόρων τομέων της οικονομίας. Τα στοιχεία του πίνακα δηλώνουν τις αγορές που κάνει ένας τομέας της οικονομίας από τους υπόλοιπους (στήλες), αλλά συγχρόνως και τις πωλήσεις προς τους άλλους τομείς (γραμμές του πίνακα). Οι αρχικές εισροές είναι οι αμοιβές της εργασίας και το οικονομικό αποτέλεσμα των επιχειρήσεων, οι φόροι ή επιδοτήσεις, οι εισαγωγές και άλλα μεγέθη που συνθέτουν την προστιθέμενη αξία. Στο τμήμα της τελικής ζήτησης αναλύονται κατά τομέα η ιδιωτική και η δημόσια κατανάλωση, οι μεταβολές αποθεμάτων και ο σχηματισμός παγίου κεφαλαίου. Το σύνολο παραγωγής του κλάδου της Εστίασης (στήλη) είναι ίσο με το σύνολο ζήτησης του ίδιου κλάδου (γραμμή).

Μεθοδολογικό σημείωμα για την εκτίμηση της συνεισφοράς και των διασυνδέσεων μεταξύ των κλάδων στην οικονομία

Από τον αρχικό πίνακα εισροών-εκροών προκύπτουν οι **κάθετοι πολ/στές** (backward linkages multipliers) ή **πολλαπλασιαστές κάθετης διασύνδεσης** οι οποίοι δείχνουν πόσο θα μεταβληθεί η παραγωγή στην οικονομία μέσω των διακλαδικών επιδράσεων ενός κλάδου προς τους προμηθευτές του και τους προμηθευτές των προμηθευτών όταν αυξηθεί κατά 1 μονάδα η τελική ζήτηση των προϊόντων ενός κλάδου (π.χ κατανάλωση, επένδυση, εξαγωγές). Οι κάθετοι πολ/στές (demand driven multipliers) ονομάζονται πολ/στές τύπου Leontieff.

Σχηματικό υπόδειγμα πίνακα εισροών-εκροών

Εκροές	Πρωτογενής τομέας	Δευτερογενής τομέας	Τριτογενής τομέας	Τελική ζήτηση (πωλήσεις προς νοικοκυριά, κράτος, επενδύσεις, εξαγωγές)	Συνολικές εκροές (πωλήσεις)
Εισροές	€Χ.ΧΧΧ	€Χ.ΧΧΧ	€Χ.ΧΧΧ	€ΧΧ.ΧΧΧ	€ΧΧ.ΧΧΧ
Πρωτογενής τομέας	€Χ.ΧΧΧ	€Χ.ΧΧΧ	€Χ.ΧΧΧ	€ΧΧ.ΧΧΧ	€ΧΧ.ΧΧΧ
Δευτερογενής τομέας	€Χ.ΧΧΧ	€Χ.ΧΧΧ	€Χ.ΧΧΧ	€ΧΧ.ΧΧΧ	€ΧΧ.ΧΧΧ
Τριτογενής τομέας	€Χ.ΧΧΧ	€Χ.ΧΧΧ	€Χ.ΧΧΧ	€ΧΧ.ΧΧΧ	€ΧΧ.ΧΧΧ
Αρχικές εισροές (πληρωμές για μισθούς, κέρδη, φόρους, εισαγωγές κλπ)	€ΧΧ.ΧΧΧ	€ΧΧ.ΧΧΧ	€ΧΧ.ΧΧΧ		Σύνολο πληρωμών
Σύνολο εισροών (αγορές)	€ΧΧ.ΧΧΧ	€ΧΧ.ΧΧΧ	€ΧΧ.ΧΧΧ	Σύνολο δαπανών	

Μεθοδολογικό σημείωμα για την εκτίμηση της συνεισφοράς και των διασυνδέσεων μεταξύ των κλάδων στην οικονομία

Ένα παράδειγμα πολ/στή: ένας κλάδος έχει κάθετο πολ/στή 2,3. Αυτό σημαίνει ότι αν αυξηθεί η ζήτηση των προϊόντων του κατά 1 εκατ. € τότε η συνολική παραγωγή/προσφορά της οικονομίας θα αυξηθεί κατά 2,3 εκατ. €.

Οι κλάδοι των οποίων οι πολλαπλασιαστές είναι πάνω από 1 έχουν ισχυρά και πάνω από τον μέσο όρο πολ/στικά αποτελέσματα και συμβολή στην δημιουργία του προϊόντος της οικονομίας. Όταν ο κάθετος πολ/στής ενός κλάδου είναι μεγαλύτερος από 1 σημαίνει για την οικονομία ότι μια αύξηση της ζήτησης των προϊόντων του κλάδου οδηγεί σε σημαντική (πάνω από τον μέσο όρο) αύξηση πωλήσεων των άλλων κλάδων από τους οποίους πραγματοποιεί αγορές και στην συνολική παραγωγή της οικονομίας. Οι κάθετες διασυνδέσεις των κλάδων χαρακτηρίζονται ως προς τα πίσω διασυνδέσεις (backward linkages).

Αν ένας κλάδος έχει κάθετο πολ/στή μεγαλύτερο του 1, είναι δηλαδή κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων, τότε είναι σημαντικός για την οικονομία λόγω της σημαντικής επίδρασης που έχει στους κλάδους προμηθευτές του.

Για την ανάλυση των επιδράσεων σε επίπεδο περιφέρειας ή νομού ο αρχικός πίνακας εισροών-εκροών που καταρτίζεται για το σύνολο Ελλάδας μετασχηματίζεται και περιφερειοποιείται με την χρήση των συντελεστών εγκατάστασης (LQ - Location Quotient). Οι συντελεστές εγκατάστασης δείχνουν τον βαθμό συγκέντρωσης του κλάδου στην περιφέρεια/νομό συγκριτικά με το σύνολο χώρας. Αν ο συντελεστής είναι μεγαλύτερος του 1 και υψηλός σημαίνει ότι ο κλάδος υπερεκπροσωπείται στον νομό ή περιφέρεια έναντι της χώρας οπότε το προϊόν του κλάδου όχι μόνο καλύπτει την τοπική ζήτηση αλλά εξάγεται στους υπόλοιπους νομούς και εκτός χώρας. Στην περίπτωση που ο συντελεστής είναι μικρότερος από 1 σημαίνει ότι ο κλάδος τους πρέπει να προμηθευτεί ενδιάμεσα αγαθά και υπηρεσίες από προμηθευτές εκτός του νομού ή περιφέρειας προκαλώντας διαρροές από την τοπική ή περιφερειακή οικονομία.

Μεθοδολογικό σημείωμα για την εκτίμηση της συνεισφοράς και των διασυνδέσεων μεταξύ των κλάδων στην οικονομία

Ο Συντελεστής Εγκατάστασης Location Quotient επιτρέπει τις συγκρίσεις μεταξύ νομών και δραστηριοτήτων, με έμμεσο τρόπο, δηλαδή, με αναφορά στα εθνικά μεγέθη χρησιμοποιώντας στοιχεία απασχόλησης.

Υπολογίζεται από τον τύπο: $LQ = \frac{A_{ir}}{A_r} / \frac{A_{in}}{A_n}$

όπου LQ = ο συντελεστής εγκατάστασης

A_{ir} = η απασχόληση του κλάδου i στον νομό/περιοχή r

A_r = η συνολική απασχόληση του νομού/περιοχής r

A_{in} = η απασχόληση του κλάδου i στο σύνολο της χώρας

A_n = η συνολική απασχόληση της χώρας

Εάν $LQ = 1$ τότε ο κλάδος i είναι αναπτυγμένος στον νομό/περιοχή όσο και στο σύνολο της χώρας.

$LQ > 1$ ο κλάδος i είναι περισσότερο αναπτυγμένος στον νομό/περιοχή απ' ότι στο σύνολο της χώρας.

$LQ < 1$ ο κλάδος i είναι λιγότερο αναπτυγμένος στον νομό/περιοχή απ' ότι στο σύνολο της χώρας.

- Η περιφερειοποίηση του εθνικού πίνακα εισροών –εκροών πραγματοποιήθηκε για το σύνολο των περιφερειακών ενοτήτων που υπάγονται στο Επαγγελματικό Επιμελητήριο
- Ο υπολογισμός των συντελεστών εγκατάστασης πραγματοποιήθηκε βάσει στοιχείων απασχόλησης που είναι διαθέσιμα σε επίπεδο νομού και σε 2ψήφια ανάλυση από το μητρώο επιχειρήσεων της Ελ.Στατ (τελευταίο διαθέσιμο μητρώο έτους 2018).
- Ο τελευταίος διαθέσιμος πίνακας εισροών-εκροών για την Ελληνική οικονομία είναι του έτους 2015.
- Ο πίνακας εισροών-εκροών είναι διαθέσιμος σε 2ψήφια ανάλυση 65 κλάδων βάσει ταξινόμησης NACE Rev. 2.0.
- Η περιφερειοποίηση του εθνικού πίνακα εισροών-εκροών 2015 πραγματοποιήθηκε με στοιχεία απασχόλησης 2018. Γίνεται η παραδοχή ότι η τεχνολογία παραγωγής της ελληνικής οικονομίας παραμένει σταθερή εντός 5ετίας, παραδοχή που είναι αποδεκτή από την διεθνή σχετική βιβλιογραφία.

Μεθοδολογικό σημείωμα για την εκτίμηση της συνεισφοράς και των διασυνδέσεων μεταξύ των κλάδων στην οικονομία

Για την εκτίμηση των πολλαπλασιαστικών επιδράσεων στην τοπική οικονομία της γεωγραφικής ζώνης της Αττικής που υπάγεται στο Επαγγελματικό Επιμελητήριο καθώς και της διάχυσης των επιδράσεων στην υπόλοιπη χώρα επιλέχθηκε μεταξύ άλλων και η εστίαση. Για την επιλογή του πολ/στη του κλάδου Εστίασης υπάρχουν ορισμένοι περιορισμοί που έχουν σχέση με την διαθεσιμότητα των κλάδων ξεχωριστά στους πίνακες εισροών-εκροών. Στην ανάλυση της οικονομίας σε 65 κλάδους που είναι η τυπική διάκριση του πίνακα εισροών –εκροών η Εστίαση δεν εμφανίζεται ξεχωριστά αλλά μαζί με τον κλάδο της παροχής υπηρεσιών καταλύματος (ξενοδοχεία) οπότε για την ανάγκες της παρούσας έκθεσης και σύμφωνα με την βιβλιογραφία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τις πολ/στικές επιδράσεις της Εστίασης ο υπολογιζόμενος πολ/στής του ενοποιημένου κλάδου I: Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης. Η χρήση του συγκεκριμένου πολ/στη μπορεί να τεκμηριωθεί επιπλέον από το ειδικό βάρος του κλάδου εστίασης στον ενοποιημένο κλάδο και στην γεωγραφική περιοχή ενδιαφέροντος. Όπως διαπιστώνεται από τον ακόλουθο πίνακα η εστίαση καλύπτει το 96% των επιχειρήσεων του ενοποιημένου κλάδου, το 59% του τζίρου έτους 2018 και το 82% των απασχολούμενων οπότε χωρίς ενδεχομένως μεγάλη απόκλιση μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εστίαση ο ενοποιημένος πολ/στής.

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ
55	Καταλύματα	1.365	1.410.675	27.563
56	Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	13.783	2.071.306	127.685
Μερίδια στο σύνολο του ενοποιημένου κλάδου I: υπηρεσίες παροχής καταλύματος και δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης (%)				
55	Καταλύματα	9%	41%	18%
56	Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	91%	59%	82%

Πηγή: Ελ.Στατ, Μητρώο Επιχειρήσεων 2018

Εκτίμηση της πολ/στικής επίδρασης του κλάδου της Εστίασης στην περιφερειακή οικονομία

Πολλαπλασιαστική επίδραση του κλάδου Εστίασης στην οικονομία και την απασχόληση της περιφέρειας Αττικής		
Κλάδος	Πολ/στής οικονομικής δραστηριότητας	Πολ/στής απασχόλησης
Εστίαση	2,002	38 άτομα
Πηγή : ICAP, επεξεργασία στοιχείων		

- Ο πολλαπλασιαστής οικονομικής δραστηριότητας του κλάδου της Εστίασης είναι **2,002** που σημαίνει ότι αν αυξηθεί/μειωθεί η ζήτηση των υπηρεσιών εστίασης κατά **1 εκατ. €** τότε η συνολική παραγωγή/προσφορά όλων των κλάδων της οικονομίας της περιφέρειας Αττικής θα αυξηθεί/μειωθεί κατά **2,002 εκατ. €**.
- Ο πολ/στής απασχόλησης για την Εστίαση είναι **38 άτομα** που σημαίνει ότι αν αυξηθεί/μειωθεί η ζήτηση των υπηρεσιών εστίασης κατά **1 εκατ. €** τότε η συνολική απασχόληση όλων των κλάδων της περιφέρειας Αττικής θα αυξηθεί/μειωθεί κατά **38 άτομα**.

Διαρθρωτικά στοιχεία κλάδου Εστίασης στην γεωγραφική ζώνη που υπάγεται στο ΕΕΑ

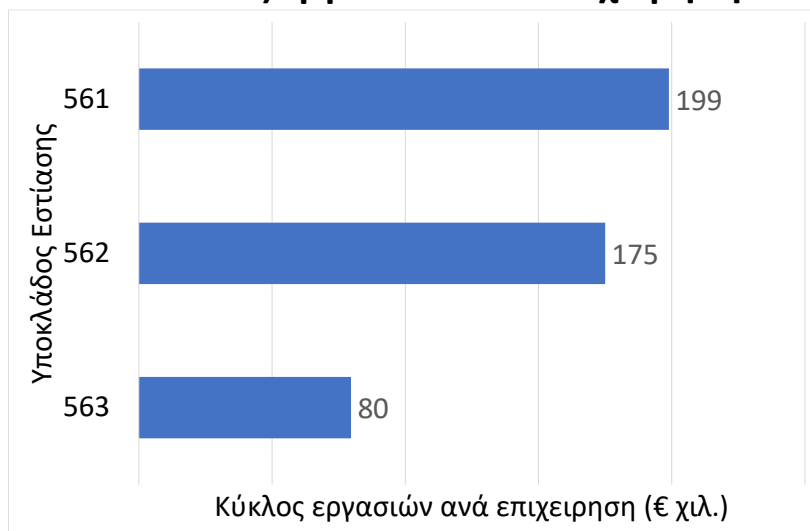
Κλάδος Εστίασης (3ψήφιο επίπεδο ανάλυσης)	Αριθμός	(%)	Κύκλος εργασιών (χιλ. €)	(%)	Απασχόληση	(%)
Δραστηριότητες εστιατορίων και κινητών μονάδων εστίασης (561)	7.352	53,3%	1.462.695	70,6%	79.760	62,5%
Υπηρεσίες τροφοδοσίας για εκδηλώσεις και άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης (562)	1.010	7,3%	176.794	8,5%	5.700	4,5%
Δραστηριότητες παροχής ποτών (563)	5.421	39,3%	431.817	20,8%	42.225	33,1%
Σύνολο	13.783	100,0%	2.071.306	100,0%	127.685	100,0%

Πηγή: Μητρώο επιχειρήσεων Ελ.Στατ, 2018

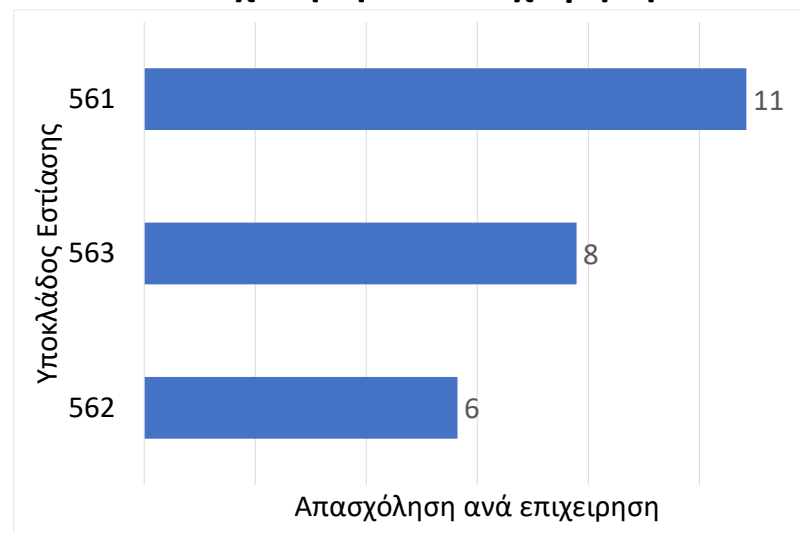
- Στον κλάδο της εστίασης οι **Δραστηριότητες εστιατορίων και κινητών μονάδων εστίασης** είναι ο σημαντικότερος υποκλάδος που καλύπτει το 53,3% των επιχειρήσεων, το 70,6% των πωλήσεων και το 62,5% της απασχόλησης.
- Ο υποκλάδος **παροχής ποτών** συμμετέχει με 39,3% στον αριθμό των επιχειρήσεων, 20,8% στις συνολικές πωλήσεις της Εστίασης και με 33,1% στην απασχόληση.
- Υπηρεσίες τροφοδοσίας για εκδηλώσεις και άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης καλύπτουν το 7,3% του αριθμού των επιχειρήσεων, το 8,5% του κύκλου εργασιών και το 4,5% της απασχόλησης.

Διαρθρωτικά στοιχεία κλάδου Εστίασης στην γεωγραφική ζώνη που υπάγεται στο ΕΕΑ-δείκτες ανά επιχείρηση

Κύκλος εργασιών ανά επιχείρηση

Απασχόληση ανά επιχείρηση

Πηγή: Μητρώο επιχειρήσεων Ελ.Στατ, 2018

Πηγή: Μητρώο επιχειρήσεων Ελ.Στατ, 2018

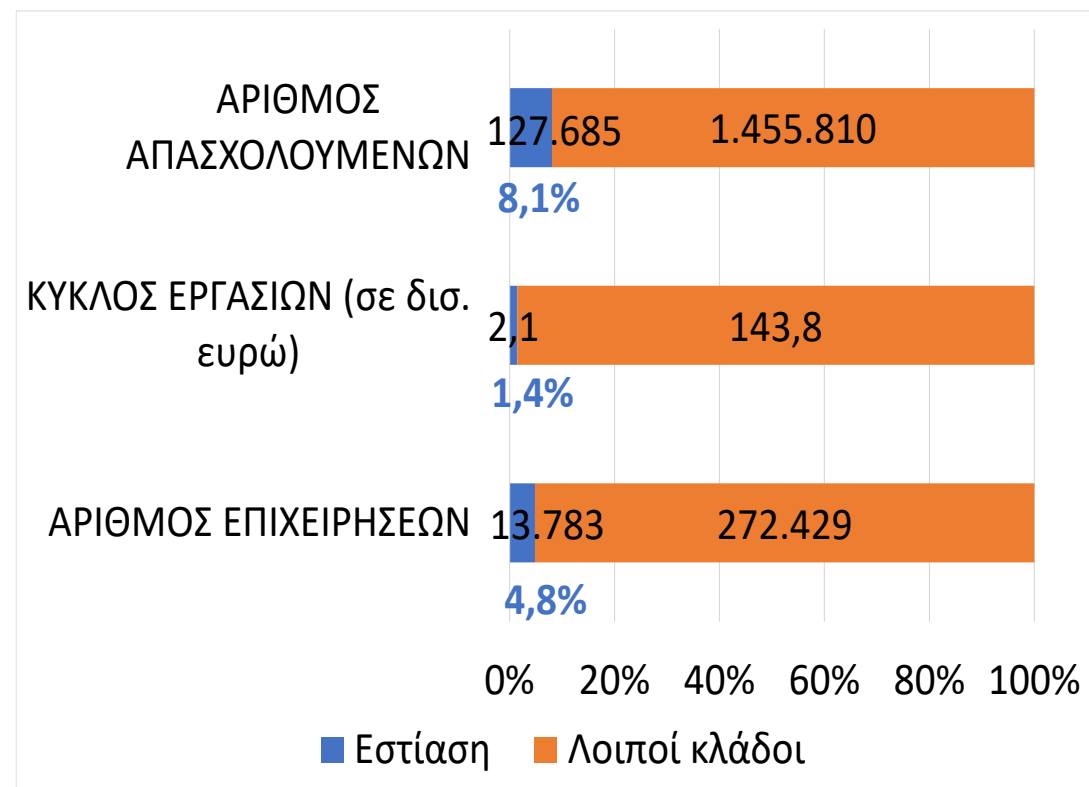
- Τα **εστιατόρια (561)** έχουν το μεγαλύτερο μέγεθος βάσει πωλήσεων με €199 χιλ. ανά επιχείρηση και βάσει απασχόλησης με 11 εργαζόμενους ανά επιχείρηση.
- Οι **Υπηρεσίες τροφοδοσίας για εκδηλώσεις και άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης (562)** έχουν μικρότερο μέγεθος με πωλήσεις €175 χιλ. και απασχόληση 6 εργαζόμενους ανά επιχείρηση. Σημειώνεται ότι το παραπάνω αποτέλεσμα οφείλεται στην ενοποίηση των στοιχείων σε 3ψήφιο επίπεδο ενώ σε 4ψήφιο επίπεδο ανάλυσης οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών τροφοδοσίας για εκδηλώσεις (catering) έχουν πολύ υψηλότερο μέγεθος από όλες τις υπηρεσίες εστίασης έναντι των άλλων δραστηριοτήτων υπηρεσιών εστίασης (βιομηχανικό catering) οι επιχειρήσεις του οποίου έχουν πολύ μικρότερο μέγεθος. Για σύγκριση σε επίπεδο χώρας οι **επιχειρήσεις catering** έχουν ανά επιχείρηση πωλήσεις €442 χιλ. και απασχόληση 14 εργαζόμενους, ενώ οι **επιχειρήσεις βιομηχανικού catering** έχουν ανά επιχείρηση πωλήσεις €62 χιλ. και απασχόληση 3 εργαζόμενους.
- Το μικρότερο μέγεθος στην εστίαση καταγράφεται στις **επιχειρήσεις παροχής ποτών (563)** με πωλήσεις €80 χιλ. αλλά απασχόληση 8 εργαζόμενους ανά επιχείρηση.

Συμβολή της Εστίασης στα συνολικά μεγέθη της γεωγραφικής ζώνης που υπάγεται στο ΕΕΑ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (σε δισ. ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ
Εστίαση	13.783	2,1	127.685
Σύνολο	286.212	145,9	1.583.495

Πηγή: Ελ.Στατ, Μητρώο Επιχειρήσεων 2018, επεξεργασία ICAP

Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Εστίαση στην γεωγραφική ζώνη του ΕΕΑ ανεξαρτήτως μεγέθους ανήλθαν το 2018 (έτος με τελευταία διαθέσιμα στοιχεία) σε 13.783 καλύπτοντας το 4,8% του συνόλου των επιχειρήσεων όλων των κλάδων στην γεωγραφική περιοχή το 1,4% των πωλήσεων και το 8,1% της απασχόλησης.

Σύγκριση πλήθους επιχειρήσεων Εστίασης Μητρώου Επιχειρήσεων Ελ.Στατ 2018 και Μητρώου ΕΕΑ

Κλάδος Εστίασης (3ψήφιο επίπεδο ανάλυσης)	Μητρώο επιχειρήσεων Ελ. Στατ 2018	Μητρώο ΕΕΑ 2021
Δραστηριότητες εστιατορίων και κινητών μονάδων εστίασης (561)	7.352	7.141
Υπηρεσίες τροφοδοσίας για εκδηλώσεις και άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης (562)	1.010	808
Δραστηριότητες παροχής ποτών (563)	5.421	5.626
Σύνολο Εστίασης	13.783	13.575

Για τον σκοπό πληρότητας της ανάλυσης και σύγκρισης παρατίθεται το πλήθος των επιχειρήσεων που είναι καταχωρημένο στο Μητρώο του ΕΕΑ κατά την περίοδο εκπόνησης της μελέτης και το αντίστοιχο του Μητρώου επιχειρήσεων της Ελ.Στατ έτους 2018 σε 3ψήφιο επίπεδο ανάλυσης κλάδων.

Βασικά μεγέθη επιχειρήσεων Εστίασης 2018/2011 στο σύνολο Ελλάδος

Κωδικός NACE Αναθ.2	Εστίαση	2018						2011					
		ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	%	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (σε χιλ. ευρώ)	%	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟ ΥΜΕΝΩΝ	%	ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	%	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (σε χιλ. ευρώ)	%	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟ ΥΜΕΝΩΝ	%
		43.097		4.283.177		255.710		34.087		4.458.762		150.486	
5610	Δραστηριότητες υπηρεσιών εστιατορίων και κινητών μονάδων εστίασης	39.594	92%	3.939.354	92%	243.105	95%	3.626	11%	4.136.753	93%	141.556	94%
5621	Δραστηριότητες υπηρεσιών τροφοδοσίας για εκδηλώσεις	333	1%	147.024	3%	4.658	2%	27.703	81%	128.874	3%	2.421	2%
5629	Άλλες υπηρεσίες εστίασης	3.170	7%	196.799	5%	7.947	3%	2.758	8%	193.135	4%	6.509	4%

Μεταβολή βασικών μεγεθών επιχειρήσεων Εστίασης 2018/2011

NACE	Εστίαση	Μεταβολή 2018 / 2011		
		ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ
	Σύνολο Εστίασης	26%	-4%	70%
5610	Δραστηριότητες υπηρεσιών εστιατορίων και κινητών μονάδων εστίασης	992%	-5%	72%
5621	Δραστηριότητες υπηρεσιών τροφοδοσίας για εκδηλώσεις	-99%	14%	92%
5629	Άλλες υπηρεσίες εστίασης	15%	2%	22%

Πηγή: Μητρώο Επιχειρήσεων Ελ.Στατ

- Στον κλάδο της εστίασης ο αριθμός των νομικών μονάδων αυξήθηκε κατά +26%, ο κύκλος εργασιών κατά -4% και η απασχόληση κατά +70%.

Εκτίμηση της οικονομικής ζημιάς (μείωση τζίρου) για το 2020 και πρόβλεψη για το 2021

Μεθοδολογικό σημείωμα για την εκτίμηση της οικονομικής ζημιάς (μείωση τζίρου) για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις της γεωγραφικής περιοχής του ΕΕΑ

Για την εκτίμηση των οικονομικών μεγεθών σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο πάντοτε ανακύπτει το πρόβλημα των διαθέσιμων οικονομικών στοιχείων. Το πρόβλημα γίνεται ακόμα δυσκολότερο όταν απαιτείται η εκτίμηση μεγεθών που δεν αφορούν το σύνολο ενός κλάδου αλλά σύνολα επιχειρήσεων ανά τάξη μεγέθους. Στην παρούσα μελέτη πραγματοποιείται εκτίμηση ζημιάς (μείωσης τζίρου) για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις της εστίασης. Ως πολύ μικρές επιχειρήσεις βάσει του ορισμού της Ε.Ε ορίζονται αυτές με απασχόληση 1-9 άτομα και ενεργητικό ή πωλήσεις μικρότερες από €2 εκατ.. Ωστόσο επειδή δεν υπάρχουν τέτοια στοιχεία διαθέσιμα του κλάδου της Εστίασης και ανά γεωγραφική περιοχή στο επίπεδο της γεωγραφικής ζώνης ενδιαφέροντος του ΕΕΑ πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω παραδοχές.

- Ως πολύ μικρές επιχειρήσεις θεωρήθηκαν αυτές που δημοσιεύουν με απλογραφικό λογιστικό σύστημα και για τις οποίες υπάρχουν στοιχεία τζίρου στο Μητρώο Επιχειρήσεων και δημοσιεύονται από την Ελ.Στατ. *Βασει της παρ. 2γ του άρθρου 1 του Ν 4308/2014, απλογραφικό λογιστικό σύστημα εφαρμόζουν οι πολύ μικρές οντότητες, που δεν συντάσσουν ισολογισμό, δηλαδή η ετερόρρυθμη εταιρεία, η ομόρρυθμη εταιρεία, η ατομική επιχείρηση και κάθε άλλη οντότητα που υποχρεούται στην εφαρμογή αυτού του νόμου.*
- Από το σύνολο του τζίρου του κλάδου της Εστίασης υπολογίστηκε το ποσοστό του τζίρου των επιχειρήσεων με απλογραφικό σύστημα. Για τον κλάδο της Εστίασης το ποσοστό του τζίρου των επιχειρήσεων με απλογραφικό σύστημα υπολογίστηκε από τα διαθέσιμα στοιχεία σε επίπεδο νομού και το ίδιο ποσοστό χρησιμοποιήθηκε για την γεωγραφική περιοχή του ΕΕΑ θεωρώντας ότι το ποσοστό αυτό είναι παρόμοιο. Και οι δύο παραδοχές θεωρούνται ρεαλιστικές και εφαρμόσιμες.

Μεθοδολογικό σημείωμα για την εκτίμηση της οικονομικής ζημιάς (μείωση τζίρου) για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις της γεωγραφικής περιοχής του ΕΕΑ

- Βάσει των ποσοστών που καλύπτουν στον συνολικό τζίρο του κλάδου της Εστίασης του απλογραφικού συστήματος, υπολογίστηκε ο Κύκλος εργασιών των πολύ μικρών επιχειρήσεων 2018 απλογραφικού συστήματος για την εστίαση.
- Στη συνέχεια στον υπολογισμένο τζίρο των πολύ μικρών επιχειρήσεων του απλογραφικού συστήματος προστέθηκε ο κύκλος εργασιών των πολύ μικρών επιχειρήσεων διπλογραφικού συστήματος που είναι καταχωρημένες στην ICAP DATABANK και έχουν έδρα στην γεωγραφική περιοχή του ΕΕΑ και προέκυψε ο συνολικός τζίρος των πολύ μικρών επιχειρήσεων εστίασης για το έτος 2018.
- Για τον υπολογισμό του κύκλου εργασιών του κλάδου έτους 2019 υπολογίστηκε η ετήσια μεταβολή πωλήσεων το 2019 έναντι του 2018 λαμβάνοντας 111 επιχειρήσεις εστίασης με έδρα στην γεωγραφική περιοχή του ΕΕΑ, οι οποίες είναι πολύ μικρές βάσει κριτηρίων της Ε.Ε και για τις οποίες υπήρχαν οικονομικά στοιχεία διαθέσιμα και για τα δύο έτη 2018 και 2019 (καθρέπτης). Έγινε η παραδοχή ότι η μεταβολή πωλήσεων των συγκεκριμένων επιχειρήσεων που τηρούν και δημοσιεύουν οικονομικά στοιχεία βάσει διπλογραφικού συστήματος ότι είναι αντιπροσωπευτική όλων των πολύ μικρών επιχειρήσεων είτε τηρούν απλογραφικό είτε διπλογραφικό λογιστικό σύστημα. Η παραδοχή αυτή είναι ρεαλιστική.
- Για το 2020 και το 2021 οι μεταβολές πωλήσεων προέρχονται από εκτιμήσεις της έρευνας που πραγματοποιήθηκε στις επιχειρήσεις εστίασης και εξυπηρέτησης.

Εκτίμηση κύκλου εργασιών πολύ μικρών επιχειρήσεων εστίασης

	Κύκλος εργασιών 2018 σε χιλ. ευρώ από μητρώο πολύ μικρές επιχειρήσεων Ελ.Στατ όλων των μεγεθών	Ποσοστό του τζίρου που καλύπτουν οι βιβλίων	Κύκλος εργασιών πολύ μικρών επιχειρήσεων 2018 με απλογραφικό σύστημα (χιλ.ευρώ)
Εστίαση	2.071.306	54%	1.118.525

	Κύκλος εργασιών πολύ μικρών επιχειρήσεων 2018 διπλογραφικού *(χιλ. ευρώ)	Κύκλος εργασιών πολύ μικρών επιχειρήσεων 2019 διπλογραφικού * (χιλ. ευρώ)
Εστίαση	29.181	30.061

Πηγή: * ICAP DATABANK

Εκτίμηση κύκλου εργασιών (σε χιλ. ευρώ) και ετήσιας μεταβολής πολύ μικρών επιχειρήσεων επιλεγμένων κλάδων 2018-2021

	Συνολικές πωλήσεις 2018	Συνολικές πωλήσεις 2019	Συνολικές πωλήσεις 2020	Συνολικές πωλήσεις 2021	Μεταβολή πωλήσεων 2019-2018*	Μεταβολή πωλήσεων 2020/2019**	Μεταβολή πωλήσεων 2021/2020**
Εστίαση	1.147.707	1.257.436	719.896	643.728	9,7%	-42,7%	-10,6%

Πηγή: * ICAP DATABANK, ** Έρευνα στις επιχειρήσεις

Εκτίμηση οικονομικής ζημιάς (μείωση τζίρου) πολύ μικρών επιχειρήσεων εστίασης

Εκτίμηση ζημιάς (μείωση τζίρου) πολύ μικρών επιχειρήσεων 2020-2021 (χιλ. ευρώ)

	2020	2021
Εστίαση	-537.540	-76.168

Πηγή: ICAP, εκτιμήσεις

- Ο τζίρος των πολύ μικρών επιχειρήσεων εστίασης το 2020 μειώθηκε κατά **-537,5 εκατ. ευρώ**, ενώ προβλέπεται μείωση και για το 2021 κατά **-76,2 εκατ. ευρώ**.
- Βάσει της πολ/στικής επίδρασης των κλάδων στην οικονομία της γεωγραφικής περιοχής η μείωση του κύκλου εργασιών του εστίασης το 2020 εκτιμάται ότι προκάλεσε μείωση τζίρου κατά **-607,4 εκατ. ευρώ** σε όλους τους κλάδους που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τον κλάδο της εστίασης ως προμηθευτές.
- Η μείωση τζίρου το 2020 προκάλεσε εκτιμώμενη μείωση του εισοδήματος των εργαζομένων κατά **-139,9 εκατ. ευρώ** στην εστίαση.
- Η απασχόληση στην εστίαση βάσει της έρευνας το 2020 μειώθηκε κατά **-0,9%**, ενώ η πρόβλεψη για το 2021 είναι αύξηση κατά **3,5%**.
- Η προκαλούμενη από την εστίαση μείωση της απασχόλησης στους υπόλοιπους κλάδους εκτιμάται σε **-20,4 χιλ. εργαζόμενους**.
- Η εκτιμηθείσα προκαλούμενη ζημιά στους λοιπούς κλάδους της οικονομίας από την εστίαση παρουσιάζεται στις επόμενες διαφάνειες κατά φθίνουσα σειρά σημαντικότητας.

Προκληθείσα ζημιά (μείωση τζίρου άνω των 5 εκατ.) από την μείωση τζίρου της εστίασης το 2020 σε άλλους κλάδους

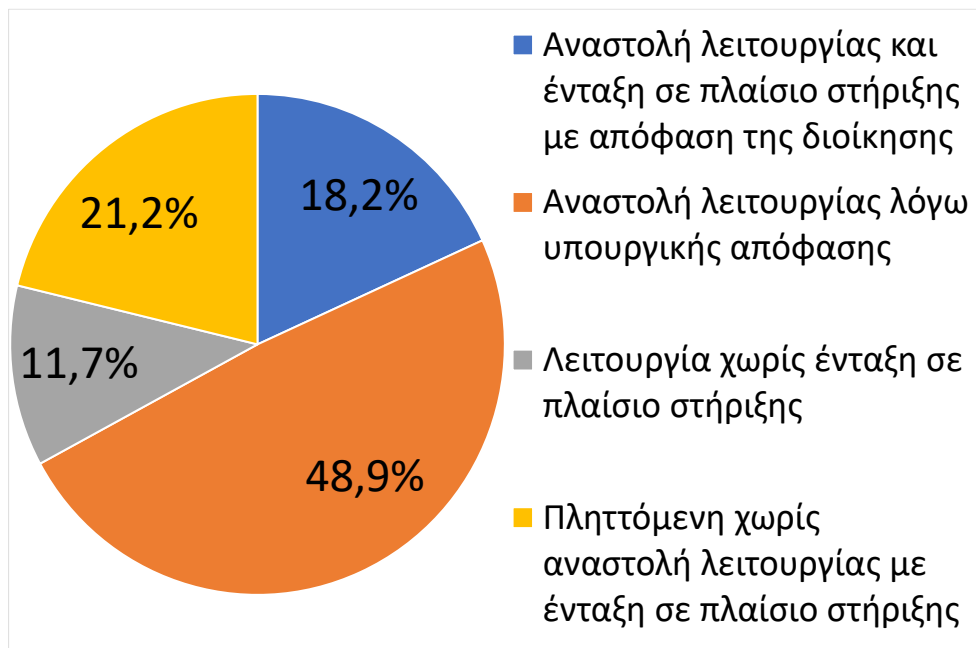
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ

Κλάδος	Ζημιά το 2020 σε εκατ. ευρώ
Είδη διατροφής· ποτά· προϊόντα καπνού	-59,2
Υπηρεσίες χονδρικού εμπορίου, εκτός χονδρικού εμπορίου μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	-44,6
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	-32,9
Υπηρεσίες λιανικού εμπορίου, εκτός από το λιανικό εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	-23,7
Ηλεκτρικό ρεύμα, φυσικό αέριο, ατμός και κλιματισμός	-17,8
Τεκμαρτά ενοίκια	-17,5
Χημικές ουσίες και προϊόντα	-16,3
Νομικές και λογιστικές υπηρεσίες· υπηρεσίες κεντρικών γραφείων (εδρών) εταιρειών· υπηρεσίες παροχής συμβουλών διαχείρισης	-10,9
Χαρτί και προϊόντα από χαρτί	-10,0
Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών	-9,2
Υπηρεσίες παροχής προστασίας και ερευνών· υπηρεσίες σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους· υπηρεσίες διοίκησης γραφείου, γραμματειακής υποστήριξης και άλλες υπηρεσίες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις	-9,2
Προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας· είδη ένδυσης· δέρμα και συναφή προϊόντα	-6,6
Υπηρεσίες αποθήκευσης και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά υπηρεσίες	-6,6
Προϊόντα εκτύπωσης και εγγραφής προεγγεγραμμένων μέσων	-6,3
Υπηρεσίες χονδρικού και λιανικού εμπορίου και υπηρεσίες επισκευής μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	-6,0
Υπηρεσίες επισκευής και εγκατάστασης μηχανημάτων και εξοπλισμού	-5,1
Κατασκευασμένα μεταλλικά προϊόντα εκτός μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού	-5,0
Λοιποί κλάδοι	-320,7

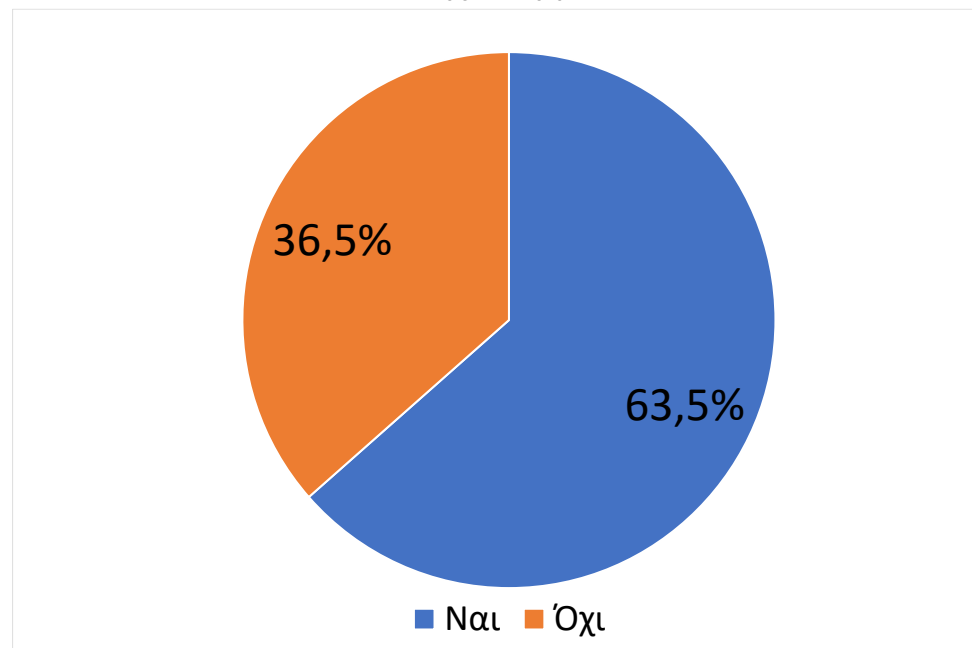
Αποτελέσματα της έρευνας στις επιχειρήσεις του κλάδου της εστίασης

Αποτελέσματα πρωτογενούς έρευνας σε επιχειρήσεις στον κλάδο της Εστίασης

Κατάσταση λειτουργίας το 2020

Ένταξη σε χρηματοδοτικά μέτρα στήριξης και ενίσχυσης

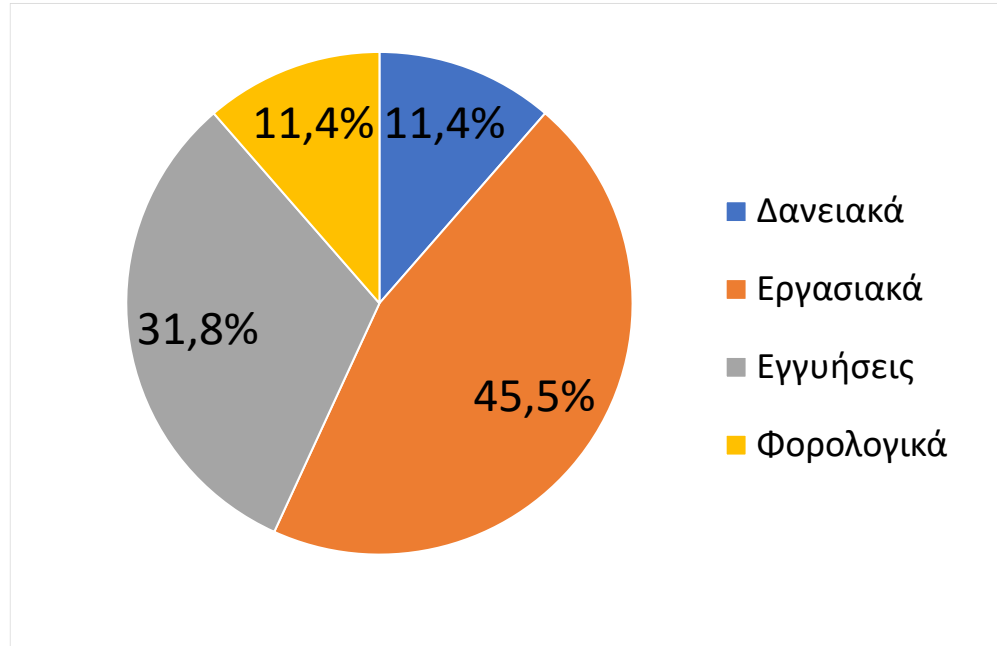

Πηγή: ICAP - έρευνα στις επιχειρήσεις

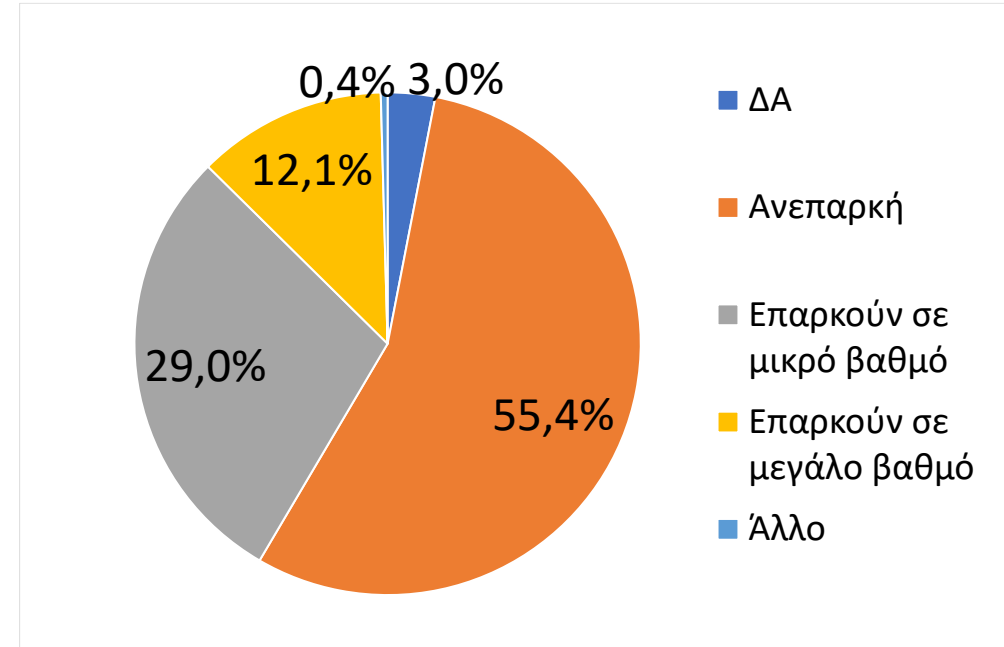
- Το 2020 λόγω της πανδημίας το **50%** περίπου των επιχειρήσεων εστίασης βρισκόταν σε αναστολή λειτουργίας λόγω υπουργικής απόφασης, ενώ το **21,2%** ήταν πληττόμενες χωρίς αναστολή λειτουργίας με ένταξη σε πλαίσιο στήριξης, το **18,2%** ήταν σε αναστολή λειτουργίας και ένταξη σε πλαίσιο στήριξης με απόφαση της διοίκησης, ενώ το **11,7%** λειτούργησε χωρίς ένταξη σε πλαίσιο στήριξης.
- Το **63,5%** των επιχειρήσεων εστίασης εντάχθηκε σε κάποιο χρηματοδοτικό μέτρο στήριξης

Αποτελέσματα πρωτογενούς έρευνας σε επιχειρήσεις στον κλάδο της Εστίασης

Κατηγορίες μέτρων στήριξης/ενίσχυσης που εντάχθηκαν οι επιχειρήσεις

Επάρκεια των χρηματοδοτικών μέτρων στήριξης και ενίσχυσης που έχουν ήδη προκηρυχθεί ή /και ανακοινωθεί μέχρι σήμερα

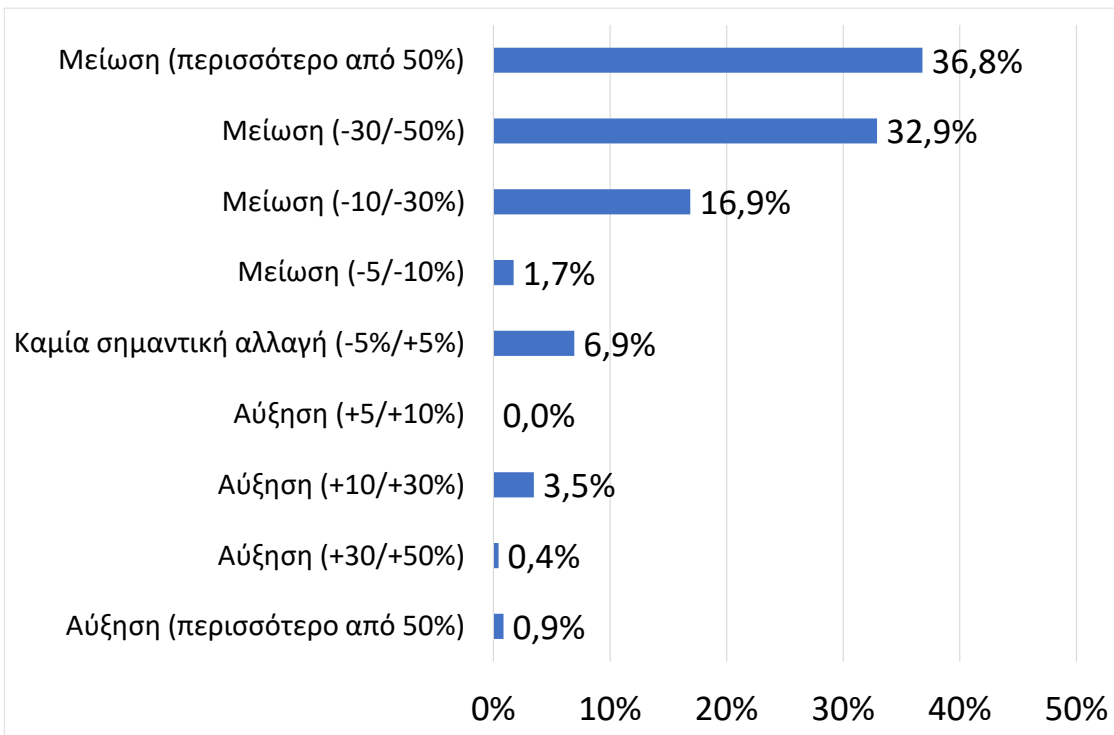

Πηγή: ICAP - έρευνα στις επιχειρήσεις

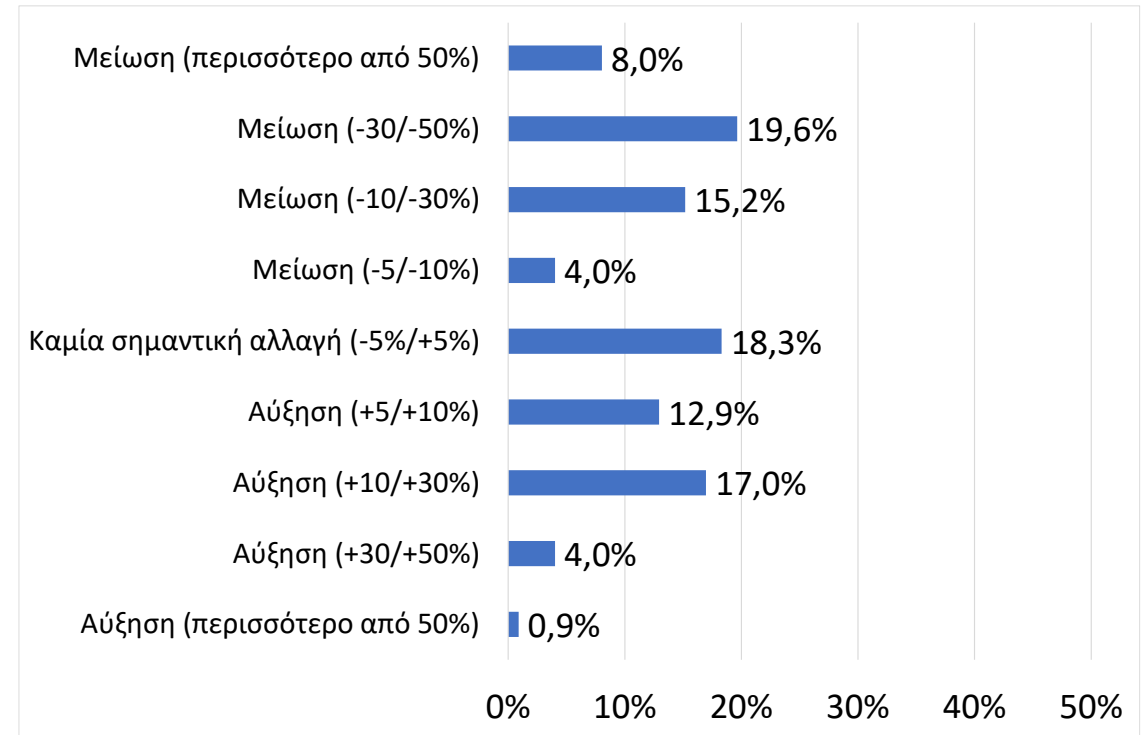
- Τα εργασιακά είναι η κατηγορία μέτρων στήριξης και ενίσχυσης με το σημαντικότερο μερίδιο (**45,5%**) και ακολουθούν οι εγγυήσεις με **31,8%**, ενώ τα δανειακά και τα φορολογικά **11,4%** καλύπτουν μικρότερα μερίδια.
- Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων εστίασης (ποσοστό **55,4%**) δήλωσε ότι τα μέτρα στήριξης ήταν ανεπαρκή, ενώ το **29,0%** κρίνει ότι μέτρα επαρκούν αλλά σε μικρό βαθμό. Ωστόσο μερίδιο των επιχειρήσεων εστίασης **12,1%** θεωρεί ότι τα μέτρα επαρκούν σε μεγάλο βαθμό.

Αποτελέσματα πρωτογενούς έρευνας σε επιχειρήσεις στον κλάδο της Εστίασης

Μεταβολή του κύκλου εργασιών το 2020 σε σχέση με το 2019

Πρόβλεψη μεταβολής του κύκλου εργασιών το 2021 σε σχέση με το 2020

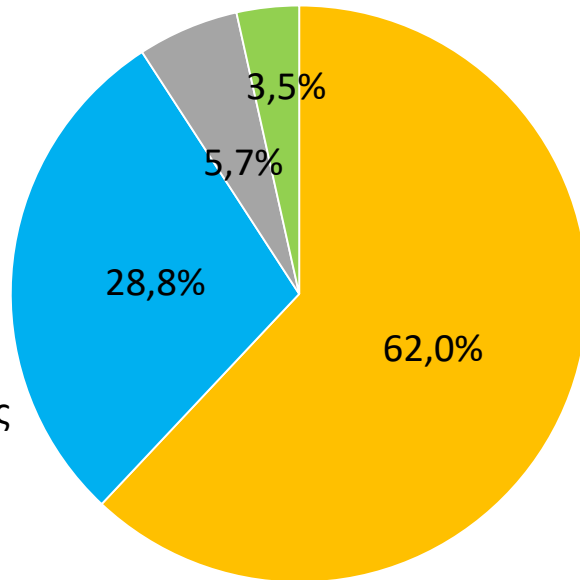
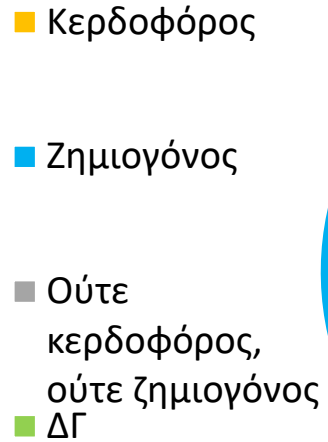

Πηγή: ICAP - έρευνα στις επιχειρήσεις

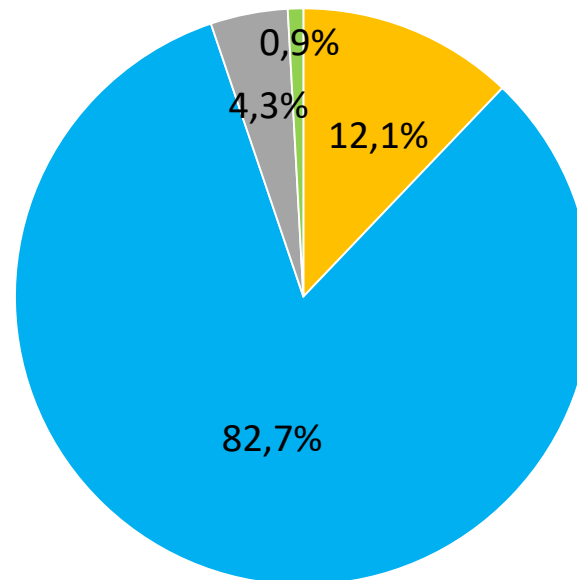
- Ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων εστίασης μειώθηκε σημαντικά το 2020 έναντι του 2019 λόγω την πανδημίας με το 87% των επιχειρήσεων να παρουσιάζουν μείωση τζίρου πάνω από 10%. Το 37% των επιχειρήσεων κατέγραψε μείωση τζίρου άνω του 50%, το 33% μείωση από -30% ως -50% και το 17% μείωση από -10% ως -30%. Χωρίς ουσιώδεις μεταβολές εμφανίζεται το 7% των επιχειρήσεων, ενώ μόνο το 5% του συνόλου δήλωσε ότι αυξήθηκαν οι πωλήσεις τους.
- Οι προβλέψεις για το 2021 δείχνουν αξιόλογη βελτίωση του τζίρου με αύξηση πάνω από +5% για το 35% των επιχειρήσεων, ωστόσο σημαντικό μερίδιο, το 43% του συνόλου προβλέπει νέα μείωση με ποσοστό άνω του -10%, ενώ παράλληλα δεν προβλέπεται σημαντική αλλαγή για το 18,3% των επιχειρήσεων.

Αποτελέσματα πρωτογενούς έρευνας σε επιχειρήσεις στον κλάδο της Εστίασης

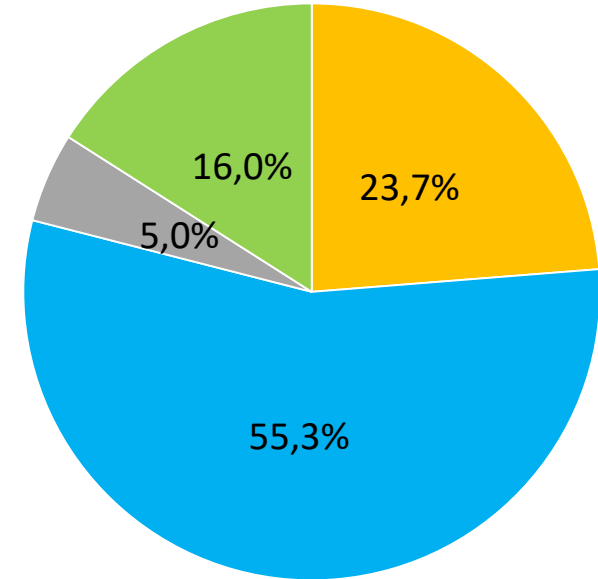
Κέρδη προ φόρων το 2019

Κέρδη προ φόρων το 2020

Κέρδη προ φόρων το 2021

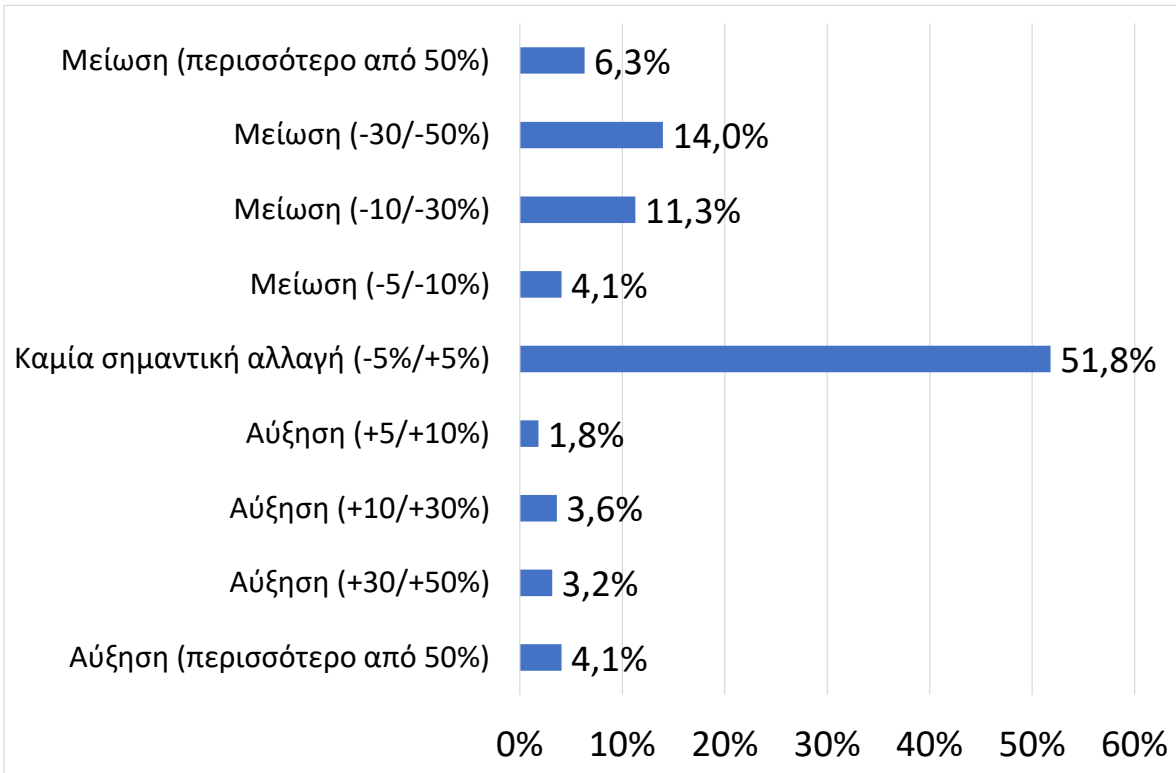

Πηγή: ICAP - έρευνα στις επιχειρήσεις

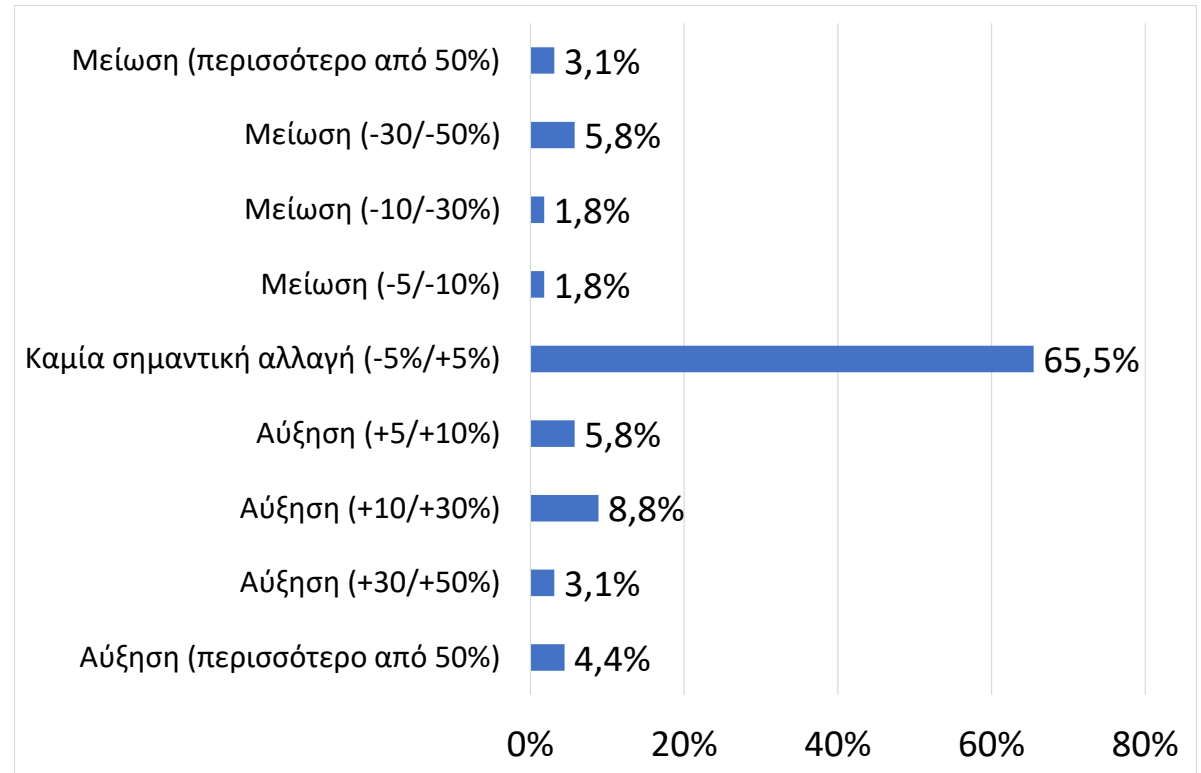
- Το 2020 καταγράφηκε σημαντική αύξηση του ποσοστού των ζημιογόνων επιχειρήσεων στον κλάδο της εστίασης σε 82,7% από 28,8% το 2019 με παράλληλη μείωση των κερδοφόρων σε 12,1% από 62,0% το 2019.
- Οι προβλέψεις για το 2021 δείχνουν αξιολογη μείωση των ζημιογόνων επιχειρήσεων σε 55,3% του συνόλου, με μικρή ωστόσο αύξηση του μεριδίου των κερδοφόρων σε 23,7%. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι το 16% των επιχειρήσεων δήλωσε αδυναμία να προβλέψει της κατάσταση κερδοφορίας για το 2021.

Αποτελέσματα πρωτογενούς έρευνας σε επιχειρήσεις στον κλάδο της Εστίασης

Μεταβολή απασχόληση το 2020 σε σχέση με το 2019

Πρόβλεψη μεταβολής απασχόλησης το 2021 σε σχέση με το 2020

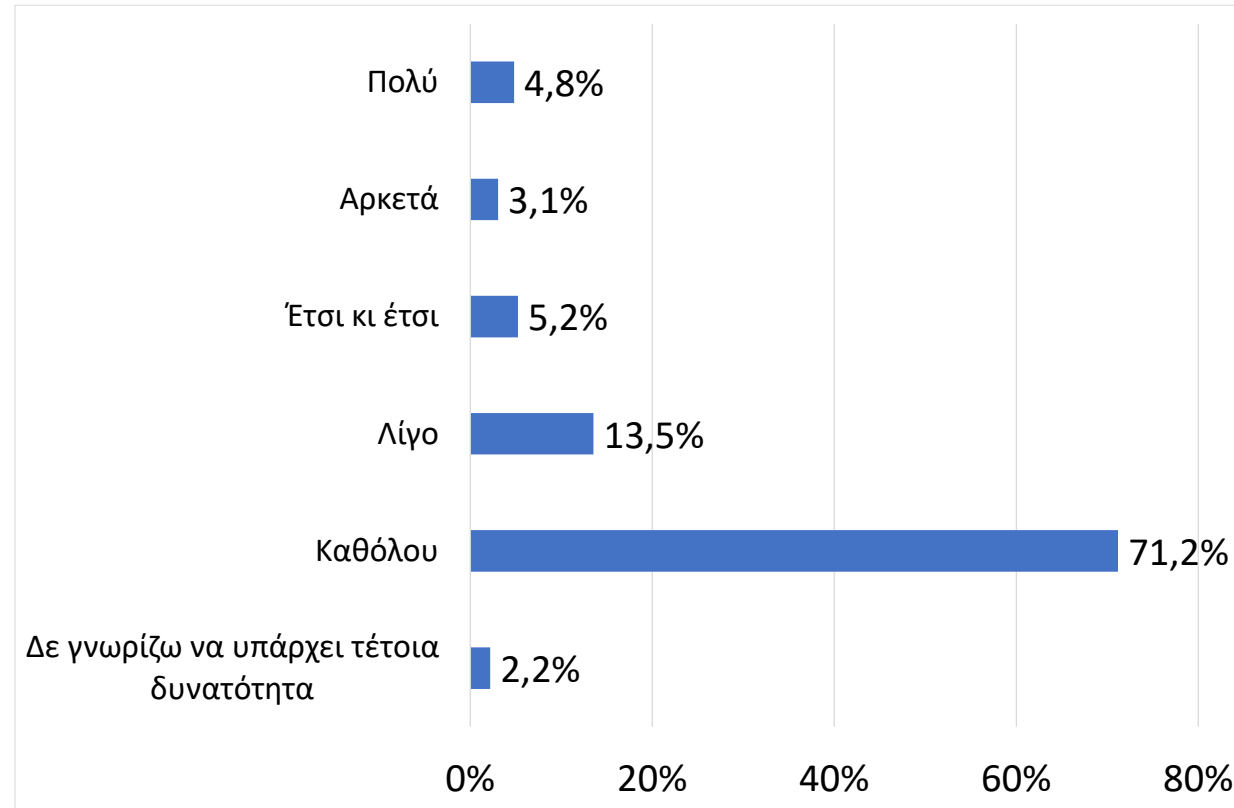

Πηγή: ICAP - έρευνα στις επιχειρήσεις

- Η απασχόληση για το 51,8% των επιχειρήσεων εστίασης παρέμεινε σχεδόν στάσιμη το 2020 έναντι του 2019, ενώ για το 25% του συνόλου η μείωση κυμάνθηκε από -10% ως -50%. Παράλληλα το 12,7% των επιχειρήσεων δήλωσε αύξηση της απασχόλησης σε ποσοστό +5% και άνω.
- Οι προβλέψεις για το 2021 δείχνουν αύξηση του μερίδιου των επιχειρήσεων με στασιμότητα στην απασχόληση σε 65,5%, ενώ βελτιωμένο σε 22,1% είναι και το μερίδιο των επιχειρήσεων που προβλέπει άνοδο της απασχόλησης σε ποσοστό +5% και άνω.

Αποτελέσματα πρωτογενούς έρευνας σε επιχειρήσεις στον κλάδο της Εστίασης

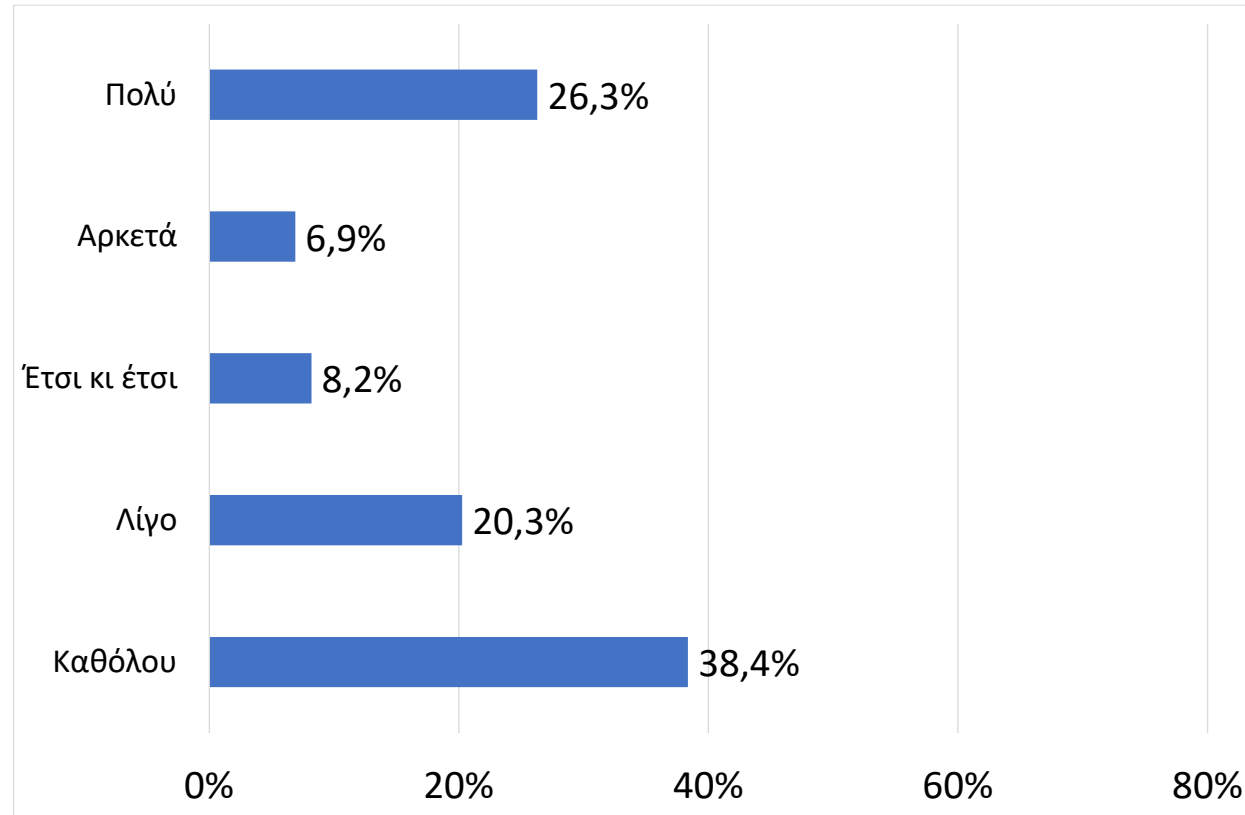
Πιθανότητα ένταξης σε δίκτυο με άλλες επιχειρήσεις του ιδίου αντικειμένου με σκοπό τη μείωση του κόστους λειτουργίας

- Το 71,2% των επιχειρήσεων εστίασης δήλωσαν ότι δεν θεωρούν πιθανή την ένταξη τους σε δίκτυο με άλλες επιχειρήσεις, ενώ μικρή πιθανότητα δίνει το 13,5% του συνόλου. Ωστόσο ποσοστό των επιχειρήσεων που ανήλθε σε 4,8% θεωρεί ότι υπάρχουν πολλές πιθανότητες ένταξης σε δίκτυο, ενώ επιπλέον μερίδιο 3,1% δήλωσε ότι βλέπει αρκετές πιθανότητες ένταξης.

Αποτελέσματα πρωτογενούς έρευνας σε επιχειρήσεις στον κλάδο της Εστίασης

Σε ποιο βαθμό επηρεάζονται οι πωλήσεις από τον τουρισμό;

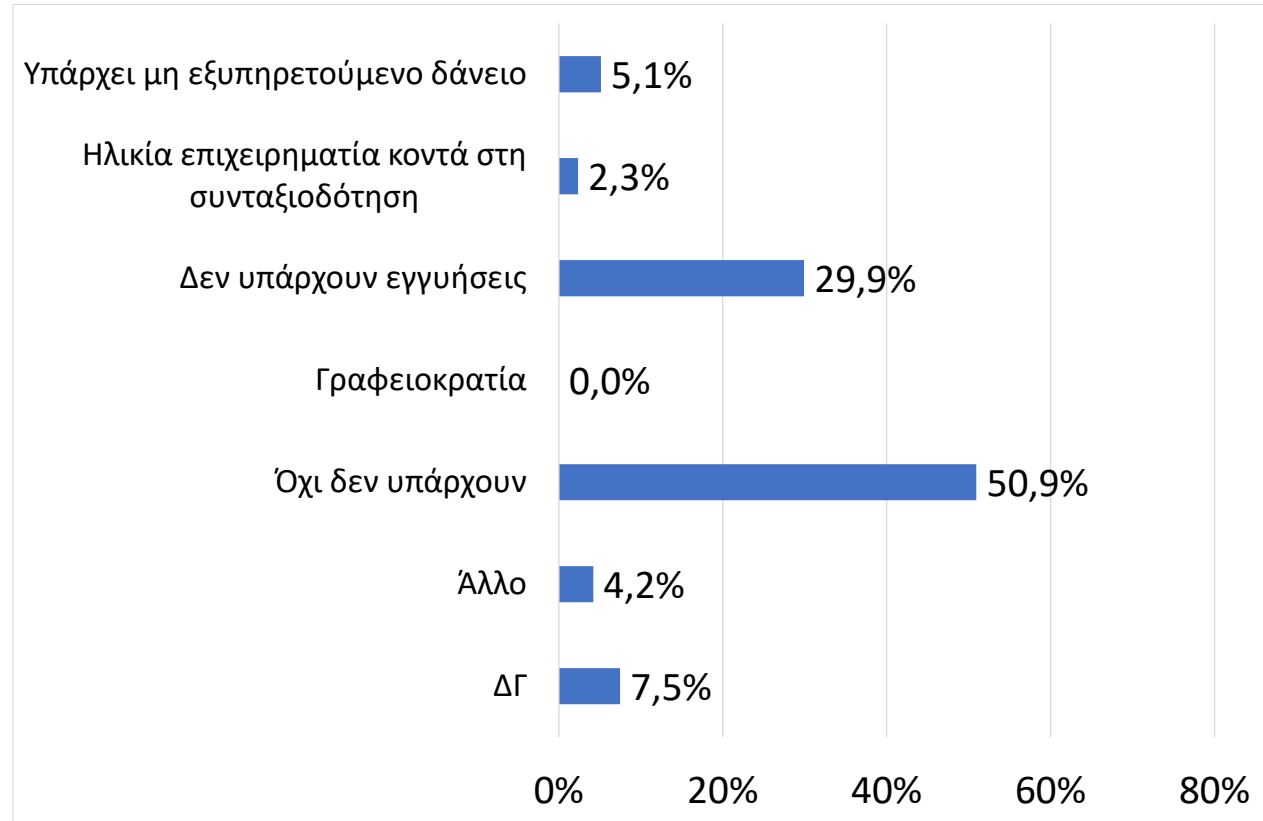
- Το 38,4% των επιχειρήσεων εστίασης δήλωσαν ότι δεν επηρεάζονται καθόλου από τον τουρισμό, ενώ το 20,3% λίγο. Παράλληλα το 26,3% του συνόλου επηρεάζεται σημαντικά από τον τουρισμό και το 6,9% αρκετά.

Αποτελέσματα πρωτογενούς έρευνας σε επιχειρήσεις στον κλάδο της Εστίασης

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ

Παράγοντες που
εμποδίζουν την
πρόσβαση σε
χρηματοδοτικά προϊόντα

- Οι επιχειρήσεις εστίασης ρωτήθηκαν επιπλέον αν υπάρχουν παράγοντες που εμποδίζουν την πρόσβαση τους σε χρηματοδοτικά προϊόντα. Το 50,9% δήλωσε ότι δεν υπάρχουν τέτοιοι παράγοντες, ενώ ποσοστό 30% δήλωσε ότι δεν υπάρχουν εγγυήσεις, το 5,1% ότι υπάρχει μη εξυπηρετούμενο δάνειο και το 2,3% ότι η ηλικία του επιχειρηματία είναι κοντά στην σύνταξη.

Συμπεράσματα, βασικά προβλήματα, ανησυχίες και προτάσεις των επιχειρηματιών εστίασης για νέα μέτρα

Βασικά προβλήματα και ανησυχίες των επιχειρήσεων στον κλάδο της Εστίασης.

Τα βασικά προβλήματα και οι ανησυχίες των επιχειρήσεων **σχετικά με την αγορά και τους καταναλωτές** που καταγράφηκαν στην έρευνα προς τις επιχειρήσεις εστίασης είναι:

- Η αβεβαιότητα
- Ο διχασμός με τους εμβολιασμένους και τους ανεμβολίαστους
- Το χαμηλό ποσοστό εμβολιασμού στους πολίτες
- Η μείωση πελατών λόγω του φόβου της πανδημίας
- Η μειωμένη ρευστότητα στην αγορά
- Το υψηλό ποσοστό ανεμβολίαστων πελατών με κίνδυνο την απώλεια όλου του τζίρου
- Η αστάθεια στην Αγορά και κακή ψυχολογία
- Η απασχόληση των εργαζομένων με τηλεργασία στο σπίτι
- Η κατάσταση του lockdown και τα πιστοποιητικά εμβολιασμού η νόσησης
- Η καθυστέρηση της ανάκαμψης στην καταναλωτική κίνηση
- Η τηλεργασία και η αναστολή εργασίας οδήγησε σε μείωση της κατανάλωσης στον χώρο εργασίας
- Η απαγόρευση εισόδου σε ανεμβολίαστους
- Ο έλεγχος των πελατών κατά την είσοδο στα καταστήματα
- Η καθημερινότητα με την εφαρμογή νέων μέτρων

Πηγή: ICAP - έρευνα στις επιχειρήσεις

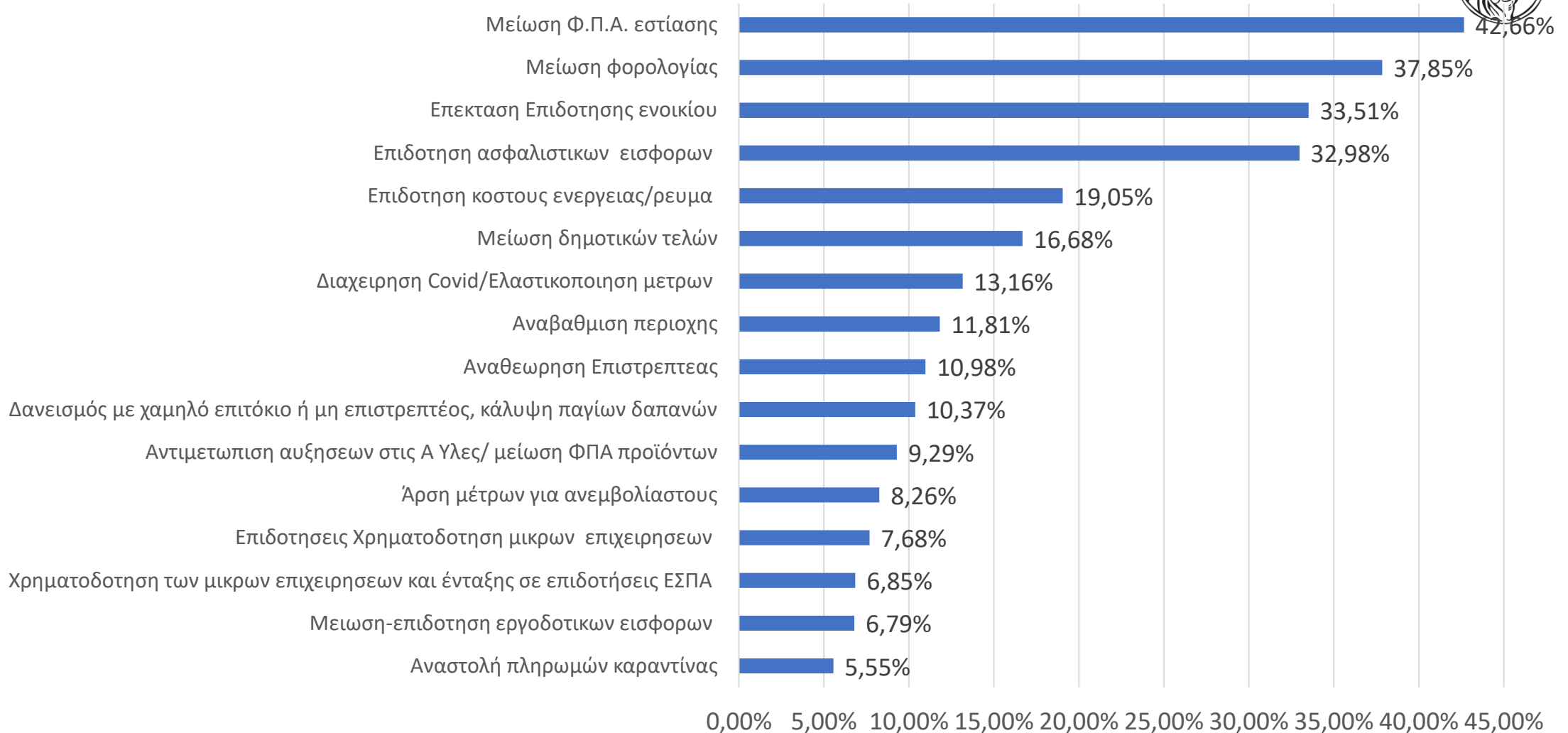
Τα προβλήματα και οι ανησυχίες σχετικά με τις επιχειρήσεις είναι:

- Η έλλειψη ρευστότητας και ο μειωμένος τζίρος
- Η απουσία περαιτέρω κινήτρων επειδή η υπάρχουσα χρηματοδότηση δεν είναι επαρκής.
- Η δυσκολία διατήρησης του προσωπικού.
- Η αβεβαιότητα λόγω κορονοϊού, τα υψηλά ενοίκια και η δυσκολία αδειοδότησης της εστίασης
- Η αβεβαιότητα για το άμεσο μέλλον
- Η απουσία στήριξης από ΕΣΠΑ και τράπεζες και η δυσκολία πρόσβασης σε χρηματοδότηση
- Η αύξηση κόστους πρώτων υλών
- Η πορεία της αγοραστικής δύναμης του κόσμου
- Η επισφάλεια όσον αφορά τα εργασιακά. Ο κορονοϊός επηρέασε πολύ τη λειτουργία και κατ' επέκταση τη βιωσιμότητα της επιχείρησης.
- Το κράτος δεν είναι φιλικό με τις μικρές επιχειρήσεις όσον αφορά τα ασφαλιστικά και τα φορολογικά
- Ο υψηλός ανταγωνισμός από την είσοδο στην αγορά πολλών νέων επιχειρήσεων εστίασης
- Η αύξηση των λειτουργικών δαπανών και τα επιπλέον χρέη που δημιουργήθηκαν τα τελευταία 2 χρόνια
- Το νομοθετικό πλαίσιο του κράτους για τις επιχειρήσεις
- Το φορολογικό πλαίσιο για νέες επενδύσεις
- Τα νέα μέτρα για τον κορονοϊό για εμβολιασμένους και ανεμβολίαστους στις επισιτιστικές επιχειρήσεις

Προτάσεις επιχειρηματιών Εστίασης για νέα μέτρα

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ

Τα σημαντικότερα μέτρα στήριξης που προτείνουν οι επιχειρηματίες της εστίασης είναι η μείωση του ΦΠΑ εστίασης, ενώ σημαντικά μέτρα στήριξης είναι η μείωση της φορολογίας, η επέκταση της επιδότησης ενοικίου και η επιδότηση των ασφαλιστικών εισφορών. Τα υπόλοιπα προτεινόμενα μέτρα δηλώθηκαν από μικρότερα μερίδιο επιχειρηματιών.

Ποιοτικά ευρήματα από συνεντεύξεις 1/3

Από τις συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν εκτός από τα ποσοτικά συμπεράσματα παρατίθενται σχόλια περιγραφικά της εικόνας ή/και όπως ειπώθηκαν από τους επιχειρηματίες:

- Δυσκολία εκτίμησης του κύκλου εργασιών του 2021, Αδυναμία εκτίμησης αποτελεσμάτων κερδών ζημιών για το 2021, Βασική τοποθέτηση για το 2021 «Άγνωστο»
- Περιβάλλον αστάθειας αβεβαιότητα, αγωνία, ανησυχία για το άμεσο μέλλον. «Αγώνας αντοχής για την επιβίωση»
- Συνολικά, πολλές επιχειρήσεις με κερδοφορία το 2019, ζημίες το 2020 και χωρίς σημαντικές αλλαγές στα αποτελέσματά τους το 2021 αντιμετωπίζουν σοβαρό θέμα βιωσιμότητας. «Φτάσαμε στα όρια μας» «Αθλιότητα» «Με την κρίση απέκτησα χρέη».
- «Τα έσοδα δεν είναι αρκετά για κάλυψη εξόδων και την επιβίωση της οικογένειάς μου»
- Το μικρό και μειούμενο περιθώριο κερδοφορίας, η αδυναμία πληρωμών των υποχρεώσεων, ενισχύουν τον φόβο της πιθανότητας για «λουκέτο».
- Αδυναμία συμμετοχής σε προγράμματα ενίσχυσης και υποστήριξης των μικρών επιχειρήσεων. «Τα παίρνουν οι μεγάλοι, που δεν έχουν ανάγκη» «Πρόβλημα η ενίσχυση μόνο των μεγάλων»
- Σοβαρό θέμα η έλλειψη χρηματοδότησης, Πρόβλημα οι εγγυήσεις και τα υψηλά επιτόκια. «Επειδή έχω ζημίες θέλω δάνειο». Να δοθούν Δάνεια άτοκα με χαμηλό επιτόκιο. «Η επανεκκίνηση, χρειάζεται καύσιμα»
- Εταιρείες, που θα μπορούσαν να έχουν πρόσβαση σε δανεισμό, δεν το επιχειρούν «υπό τον φόβο αδυναμίας αποπληρωμής»
- Καταστήματα με 1 άτομο προσωπικό, μόνο, τον ιδιοκτήτη ή/και τον/την σύζυγο, Συνιδιοκτήτες να εργάζονται από δυο βάρδιες την ημέρα και να κάνουν κ delivery.

Ποιοτικά ευρήματα από συνεντεύξεις 2/3

Από τις συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν εκτός από τα ποσοτικά συμπεράσματα παρατίθενται σχόλια περιγραφικά της εικόνας ή/και όπως ειπώθηκαν από τους επιχειρηματίες:

- «Αξιοποιώ μόνο το 30% της δυναμικής του καταστήματος/καφε μπαρ γιατί δεν έχω μεγάλο εξωτερικό χώρο». «Πληρώνω όλο το ενοίκιο χρησιμοποιώ λιγότερο από τον μισό χώρο».
- ΜΜΕ « Οι κραυγές στα δελτία ειδήσεων για τον κορονοϊό κάνουν κακό στην αγορά» της εστίασης. «Φοβία στα εστιατόρια λόγω Covid»
- Δυσνόητα με έλλειψη συνοχής τα μετρά για την εστίαση «Εργαζόμενος στο ίδιο κατάστημα δεν μπορεί να μπει μέσα ως πελάτης αν δεν έχει εμβολιαστεί».
- Φόβος για νέο lock down: «Δεν θα το αντέξουμε»
- «Την πληρώνουν οι νόμιμοι επιχειρηματίες».
- Αυξήσεις, τιμών προμηθευτών σε διψήφια νούμερα, υλικών, κρέας +20%, τρόφιμα +10%-30%, αναλώσιμα/χαρτικά, υλικά συσκευασίας, +10%+30%-40% οικιακές ηλεκτρικές συσκευές + 20-30%, χρώματα- σιδηρικά +30%, Περιπτώσεις αυξήσεων και στα ρούχα. «Ολιγοπώλια εταιρειών/προμηθευτών οδηγούν τις αυξήσεις τιμών». Οι αυξήσεις θα περάσουν στην κατανάλωση.
- «Είναι αγκάθι, οι γονείς εμβολιασμένοι, τα παιδιά πρέπει να κάνουν τεστ, για να βγουν για ένα φαγητό, Τα παιδιά δεν μπαίνουν στο μετρό?»
- Η σχετική ανάκαμψη στις περιοχές Σύνταγμα-Μοναστηράκι-Αγ Ειρήνη – Πλάκα, στον μεγαλύτερο βαθμό οφείλεται στον εισερχόμενο- αλλοδαπό τουρισμό και όχι στην εσωτερική κίνηση
- Πολλές επιχειρήσεις έχοντας χάσει τον μισό τους τζίρο θεωρούν τα μέτρα ανεπαρκή
- Πολλοί επιχειρηματίες, στα χρηματοδοτικά μέτρα στήριξης και ενίσχυσης δεν συμπεριλαμβάνουν τα εργασιακά και το προσωπικό σε αναστολή, παρ' ότι εντάχθηκαν! Έγινε εμφανές ότι δεν το θεωρούν ενίσχυση της επιχείρησης.

Ποιοτικά ευρήματα από συνεντεύξεις 3/3

Από τις συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν εκτός από τα ποσοτικά συμπεράσματα παρατίθενται σχόλια περιγραφικά της εικόνας ή/και όπως ειπώθηκαν από τους επιχειρηματίες:

- Ο κόσμος σε άσχημη οικονομική κατάσταση «*κάνεις δεν μπορεί να χαλάσει δυο ευρώ παραπάνω για μια τυρόπιτα*». «*Χαμηλά τα εισοδήματα, φορολογική επιβάρυνση του κόσμου*», «*Όλα είναι μια αλυσίδα*».
 - «*Δεν φτάνουν ούτε για τσιγάρα*».
 - «*Δεν τα δίνουν ορθολογικά*».
 - «*Την πληρώνουν οι νόμιμοι επιχειρηματίες*».
- Όσον αφορά την κατανάλωση
 - «*Αναδουλειά, ερημιά* » όσον αφορά τον ρουχισμό.
 - «*Υποτονική η κίνηση*». «*Δεν έχει επανέλθει*».
 - «*Οικονομική ανέχεια*»
 - Αλλαγή καταναλωτικών συνηθειών
 - *Μείωση της κυκλοφορίας του κόσμου «Της αγίας νέκρας»*
 - «*Αντί να βγουν έξω, μένουν στο σπίτι και επιλέγουν delivery.*»
 - «*Σπάει η κίνηση στις 11 το βραδύ*» στα σημεία επιτόπιας κατανάλωσης»
 - «*Η κίνηση στις καφετέριες/καφε μπαρ περιορίζεται το ΠΣΚ*» ακόμη και σε κεντρικά σημεία, πχ Περιστέρι, Μοναστηράκι.
 - Φόβος χρήσης των μέσων μαζικής μεταφοράς.
 - *Στις λεγόμενες τουριστικές περιοχές « παραμένει πτωτικό, το ελληνικό κοινό, με μια μικρή ανάκαμψη το ΠΣΚ*»

Ευχαριστούμε!

Με Εκτίμηση

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΪΣΜΑΡΙΔΗΣ

DIRECTOR

MANAGEMENT CONSULTING

TEL: +30 6936647406

MAIL: gkaismarides@icap.gr

